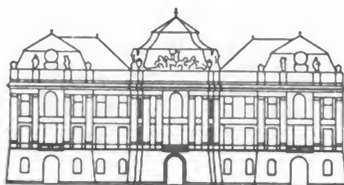
QUID DE BAPTISMATE INFANTIUM IUXTA SCRIPTURAS DEI SENTIENDUM...

Martin Bucer

QVID DE BAPTISMATE INFANTIVM IVXTA SCRIPTVRAS DEI sentiendum, excussis; quæcunque uel pro hac obseruatione, uel contra eam, adferri solent.

Epistola ad quendam hac in re impulsum, MARTINI BVCERI.

ARGENTORATI AN. M. D. XXXIII. Mense Decembri.

CLARISS. VIRO D. IOAN. A VVYCK I. V. Doctori, Iustitiæ consulto Bremensi & Monasteriensi, Syndico certo & uero, Patrono suo obseruãdo S. D.

MOuit tua me, uir præstantiss. pro Eccle/sia Christi solicitudo, ut epistolã quã de Pædobaptismate ante paucos hosce di/es scripsi, reuisam, ac locupletatã æderẽ, tibiq; inscriberẽ. Video Satanã quãlibet nihil impiorum dogmatũ, quo unq; Eccl. Christi exercita est, hodie nõ reuocet, damnatiõe tamẽ Pędobaptismatis grassari amplius, & ad cætera omia uiam munire. Hac. n. obtrusa, à consortio ecclesiæ, à schola ueritatis, miseros auellit, perq; suos Apostolos, nullo iam non errore facile imbuit. ita ut hodie passim experimur. Inde est, ut nostri temporis insani dogmatistę, q̃tũuis aliàs inter se pugnent, seseq; inuicem dire deuoueant, omes tamen in oppugnatione Pędobaptismatis conspirent, & ab ea initiũ furoris sui faciant. Hoc itaq; studiosius, isti oĩm hæreseωn principio, occurrendũ, in quo cũ tu ciuilibus actionibus adeo implicitus tãtopere labores, haud fuit mihi, quali quali, Euangelij tamen administro cessandum. Christus unicus magister electorũ, faciat utriusq; curam & operã Ecclesię suæ fructuosam. In quo bene uale, & hoc quicquid est studij mei erga te, boni consule. Argentorati, XVI. Calend. Ianuarias.

Martinus Bucerus tuus ex animo.

RELIGIONIS, ET BONAE ERV-DITIONIS STVDIOSO, N. fratri percharo.

RATIA & pax mi N. frater obseruande. Meas ad te literas non peruenisse dolet, non minus uero quod nec tuæ ad me. Nullas enim omnino accepi. Gratias uero agimus Domino nostro Iesu Christo, qui in se suos unit, quod tuum animũ in studio ueræ unitatis hactenus seruat, hacq; modestia, ut nos etiam, qui nobis probè conscij sumus, quàm parũ spiritu ualemus, inter eos numeres, quibus fidei tuæ rationem non neges, imo offeras, atq; te non modo non rupturũ uinculũ charitatis, si in uno aut altero dogmate nõ consentiamus, recipias, sed ne nos id faciamus, horteris.

Hunc utrisq; animũ conseruet Deus pacis & concordiæ, nam eodem animo hactenus fuimus in omnes, qui nobiscum Dominũ nostrũ Iesum Christũ,

unum in se credentiũ seruatorẽ agno-
scunt. Obsecramus ergo te per hunc no
strum unicum sospitatorẽ, qui est pax
nostra, dum inuicem tibi nostræ quo-
que fidei, ad tua, rationem reddimus.
non uelis aliud tibi persuadere de no-
bis, quàm qui nihil prius in hac uita, sci
entes quidem & prudentes, ducamus,
atq; nostrum ministerium approbare
huic ipsi capiti nostro Iesu Christo, si-
cut in aliis, ita & in Pædobaptismo.

Sententia tua hisce cõtinetur parti-
bus. Pędobaptismus nõ est institutus à
Christo, nec obseruatus ab Apostolis.
Est baptismatis Christi abusus & uio-
latio. Seminariũ desolationis, ac omis
confusionis. Qui dum in usu est, non
putas unquam futurum, ut Ecclesiæ
status integretur.

Ista nobis sic uidentur habere, ut si li-
queat de primo huius uestræ sententiæ
capite uos recte sentire, nimirũ pædo-
baptismum non esse institutum à Chri
sto, de reliquis nõ sit dubitandi locus.
Nam

Nam ſi non eſt à Chriſto inſtitutus, cu-
ius ſpiritu uiuit, agitq́ꝫ eccleſia, Apo-
ſtoli, ut apoſtoli Chriſti, eum non po-
tuerunt uſurpare. Si'qꝫ non eſt à ſpiritu
Chriſti, cõſequens eſt, ut ſit ab eius ad-
uerſario, eo'qꝫ & baptiſmatis Chriſti ui-
olatio, cuius ſcilicet loco falſo obtrudi-
tur, & deſolationis atqꝫ cõfuſionis, cũ
alijs inuentis Satanæ, pro ſua portione
ſeminarium, nec poteſt eccleſiæ ſtatus,
dum tanti ſacramenti obtinet uiolatio,
ritè ac plene interpolari.

Iam mi frater nouit tua charitas, quę
Paulus præcipit i. Cor. vij, De cœliba-
tu & impari coniugio. xi, De uelandis
mulieribus in ſacro cœtu. xiiij, De
ordine prophetandi, rationeq́ꝫ loquẽ-
di linguis, Dominum nominatim nuſ-
quam præcepiſſe, id quod Apoſtolus
de impari coniugio, & uirginibus in-
genue ac diſerte fatetur, ſe tamen præ-
cipere iſta ex mẽte Chriſti, & eius eſſe
pręcepta neminẽ uoluit dubitare. Qui
ergo ea obſeruabat, nõ potuit dici, ob-

seruare quæ Christus nō instituisset, & si non instituerit hæc noīatim. Iam fac esse, q̄d hæc Pauli ep̄l'a nobis nō extet, num dabis spiritū Christi in te, & q̄uis alio fido Eccl'iæ ministro, si res poscat, eadē pręcepturū? De scriptura ueteris instrumēti Paulus testat̄, q̄d erudit ad salutem, & instituit ad ōme opus bonū ij. Tim. iij. At q̄t sunt in sequētibus scripturis Dei placita expressa, quæ in hac nemo legit noīatim uel attacta? Scripsit Pau. Corinthijs se reliqua ordinaturū cū uenisset. Quæ illa? ubi uel sensu appēsa, nō dico uerbis adnumerata?

Quorsum uero hæc? dices: Vt uideas quibus inducti scripturis credamus ex spiritu Christi usurpari in Ecclesia pleraq;, quę neq; in Apostolicis quidē literis sunt suo noīe exposita. At quæ inquies, tandem isto nobis titulo, esse Christi, sed ἄγραφα, obtrudes? Promiscue quæcunq; in usu sunt, ut qui Papę regnū defendunt? Absit. Quę sic sunt, ut cum his, quę scriptura expressit, congruāt,

gruant, quæ in se momentũ habent, ut Ecclesiã instaurent, hoc est, fidem pro moueant atq; dilectionẽ. Huiusmodi uero nobis sunt, quæcunq; non oppu/ gnant fidem atq; dilectionẽ. Sic nanq; nos credimus Deum suã nobis uolun/ tatẽ locuplete in scripturis explicasse, tam'q; eam ad cõuincendos q̃sq; erro/ res idoneã esse, ut nihil om̃ino mali sit, q̃d nõ facile deprehendas, si modo ani/ mum aduertas, nõ solum in scripturis nõ contineri, sed etiã cum ea plane pu/ gnare. Verbũ Dñi, Erudit scriptura ad salutẽ, idonea est ad docendũ, ad ar guendum, ad corrigendũ, ad instituen dum in iustitia, ut homo Dei pfectus sit, ad omne opus bonũ instructus. Hic locus, cũ cõsentaneis ipsi, id demũ est, quo fides nr̃a nitit̃, quo psuasi sumus, nihil esse prorsus uel boni, uel mali, q̃d id esse ex scriptura nõ euincas, etiã si in ea expressum nõ sit, ut certe om̃ia oĩm tam bona q̃ mala opera exprimi nõ possunt, nec debent, cũ infinita sint.

Proinde nos nihil omnino ex nuper inolitis abusibus ideo reiecimus, quod nihil sit de eo in scripturis nominatim cautum, sed quia ea omnia, cum ijs quæ in scripturis expressa sunt, etiam aperte pugnarent, id quod necesse fuit in omnibus illis supstitiosis ceremonijs apparere, uel ex eo, quod nō essent profectæ à spiritu sancto: Qui non est mecū, contra me est. Illud, Omnis plantatio quā pater meus non plantauit, Christus dixit de hominibus, qui cum non sint nati ex Deo, pereunt: quicquid eis facias, semper'que bonis offendūtur. Illud, Ne addas aliquid, neque detrahas his, quæ ego pręcipio tibi, ad sensum & uim pręceptorum, actionum'que referendū, non ad expressam mentionem, uel administrationem in uerbis, alioqui Christus ipse legi Dei adiecisset, & detraxisset, qui instituit ceremonias, quæ in Mose non sunt traditæ, & remisit, quæ Mose nominatim præcepit.

Hoc ergo uobis concedimus baptisma

ſma infantium, non eſſe inter ἔγγραφα Chriſti inſtituta, at inter ἄγραφα nume randũ certo credimus. Exiſtimo uero uos inuicem, dare omino pleraqꝫ Chri ſti ἄγραφα eſſe. Vnum em̃ Chriſtus prę ceptum nominatim dedit, dilectionis, in quo continetur, quicquid nobis uel priuatim, uel publice agendũ. Paulus nõnulla poſtea explicuit, ſed nõ omia Si ergo datis eſſe Chriſti inſtituta, quę nullibi in ſcripturis expreſſa uerbotim habentur, nam etiam ueſtra, quæ il/ lic ad id, ut ordinę & recte omnia ge/ rantur in Eccleſia, Chriſti inſtituta ſunt, ſiquidem uos Chriſti eſtis, uiden dum, ſi conueniat de ratione ac nota, qua cognoſcendum ſit, quid inter hæc, quæ in uſu ſunt Chriſtianorũ, Chriſti ſit, quid Antichriſti. Nobis, ut dixi, di ſcerniculum horum in eo ſitum eſt, eſſe ĳs quæ ſcriptura exprimit conſentane/ um, uel diſſentaneum: Omne uerum, uero conſonat, & ex uero, nil niſi uerũ. Verbũ quo iſthuc credimus, adduxi,

Scripturas Dei esse idoneas ad docen/ dũ, πρὸς ἔλεγχος κ.τ.λ. De hoc si cõuenit, dispiciendũ, si ijs, quæ in scripturis ex/ pressa sunt, pędobaptismus repugnet, an consentiat. Hic uidetur nobis con/ trouersiæ status. Nam si pugnare pro/ baueris, uicisti: si ego congruere, stabit à me ueritas. Iam quia quid cuiq; rei cõ ueniat, cum quibus ea cõgruat, uel dis/ sideat: nõ aliunde q̃ ex eius rei ingenio & natura cognosci potest certo, tu re/ cte à definitiõe baptismi orsus es. Ve/ rum nõ ignoras, q̃ nõ sit in promptu ue ram cuiusq; rei definitionẽ dare. Cer/ te si tua uera sit baptismatis definitio, stabunt quęcunq; pædobaptismati tri/ buis, nec em̃ fuerit baptisma Christi.

Status ar/ gumenta/ tionis.

Sed attende mi Frater, sicuti nos prę mones, necubi ab analogia fidei rece/ damus, néue iudiciũ pręcipitemus, aut affectibus locum cõcedamus. Quę no/ stra sunt, sæpe hoc nobis chariora red/ duntur, quo magis ab alijs oppugnan tur. Nemo se satis exuerit.

Sed

Sed ad rem. In uera definitione noſti mi frater, primũ genus, deinde differentiã ueſtigandã. Inquiramus ergo, quo in genere rerum ponendum ſit baptiſma. Auguſtinus, & cum hoc tota Eccleſia, illud ponit in genere ſignorum, uel actionum ſymbolicarũ, quibus diuina nobis beneuolentia cõmendatur. Huic nos aſſentimur. Verbum Dei, quo hic adſenſus noſter nititur, eſt. Paulus Coloſſ. ij. Baptiſma & circunciſionem, adeo eiuſdem generis facit, ut dicat, nos per baptiſmum circunciſos. Iam circunciſio ſignum fœderis uocatur, ab ipſo Deo, Geneſis xvij. Fœdus uero erat, promiſſio, qua Deus promittebat Abrahæ, ſe futurũ illi, & ſemini eius, Deum, hoc eſt, ſeruatorem, ac uitæ æternæ largitorem. Id enim eſt in hac promiſſione. Vnde ex ea Dominus probauit Abraham, Iſaac, & Iacob æternę uitę eſſe participes, ac ideo reſurrecturos. Per fœdus, uel teſtamentũ recte intelligi diuinę bene-

Ego sum deus tuus, æternæ uitæ promissionẽ in se habet.

uolentiæ promissionẽ, liquet ex Gal. iiij. ubi promissiones & διαθήκη facta Abrahę, pro eodẽ accipiũtur. Liquet igitur baptisma esse signũ promissionis diuinę beneuolẽtię, quia ut circũcisio est signum fœderis. Quod & ex eo intelligitˀ, q̃d baptisma in Paulo symbolũ est renouationis nostrę, quę utiq; ex gratuita Dei electione, & merito Christi cõstat. Nemo seipsum gignit, multo minus regignit, cum illud sit fieri hominẽ, hoc deum. Ex his uidemur nobis habere genus baptismatis. Nũc quæramus differentias.

Quo differt baptisma a symbolis ueterum.

Habuerunt ueteres sua sacra symbola, habemus nos nostra. Deus siquidẽ agit nobiscum pro ingenio, quo finxit. Ex hoc solemus semper promissis grauioribus adijcere symbola, idem te stantia oculis, quod ingerunt uerba auribus. Vnde sacramenta D. Augustino uocantur uerba uisibilia. Habent siquidem apud nos huiusmodi symbola aliquod momentum, ea quæ promittuntur

tuntur augendi & confirmandi, ita ut in nuptiarum, & omnium solenniorũ promissionũ atq; pactionum contractu fieri uidemus. Differẽtia ergo, qua baptisma nostrum separatur à symbolis ueteris populi, est, quod in baptismate redẽptio Christi exprimitur, quę in sacramẽtis ueterum tantũ adumbrabat. Istud abunde patet. A baptismate quo Ioannes baptizauit nostrum differt, q̃d in hoc diuinitas Christi & redemptionis nostræ mysteriũ plenius adhuc explicatur, quàm in baptismate Ioannis, cætera idem baptisma est, nam & Ioannes palàm in Christũ baptizabat, eiq; baptismate populũ iniciabat, docẽs eos, ut in hunc crederent. Act. xix.

Quo baptisma nostrũ differt a baptismate Ioannis.

A sacramẽtis euangelicis seiũgitur, eo quod symbolũ est regenerationis, ac primæ in Christum insitionis, quo cõmendatur nobis, & confirmatur, deum iam nos inter suos habiturũ. Id em̃ sibi uult, quod baptizamur in nomen Christi, uel patris, & filij, & spũs sancti. Hoc

Quo differt baptisma a reliquis sacramentis noui testamẽti.

cti. Hoc siquidem quid sit aliud? q̃ nos consecrari Deo, ut eius super nos nomen inuocetur, ut Dei filij cognominemur, & simus? Id em̃ ualet εἰς τὸ ὄνομα, על השם. Impositio manuū, adaptatio est ad certū in Ecclesia munus sanctè obeundum; uel Spūs sancti ad eiusmodi functionem collatio. Id quod est eorum qui iam regeniti sunt. Unctio olei, exhibitio amplioris uirtutis spiritus, siue ad sanitatem, siue item ad peculiare in Ecclesia ministeriū. Adflatus Christi post resurrectionem, donatio spiritus sancti ad administrandam remissionem peccatorum. Eucharistia, communicatio corporis & sanguinis Christi, q̃bus in uitā æternā alimur. Ita manet baptismati propria, et ultima differẽtia, q̃d est prima in Christū iniciatio: nã cętera om̃ia sunt iam regeneratorū.

Definitio baptismatis.

Est ergo baptisma nostrū, baptisma Christi, q̃d Eccl̃ia usurpare debet, symbolū acceptationis nostræ apud Deū, quo primo nobis ex Dei beneuolentia in Christo iam reuelato, uerbis & tin-

ctione in aqua, offertur & exhibet, no-
stri per spiritū sanctū regeneratio, atque
innouatio, hoc est, quo patri, fil. & spūi
scto primū cōsecramur & adoptamur.
Huic definitiōi existimamus cōgrue-
re, imo inesse, quęcunque de baptismate
scripturæ prædicāt. Rom. vi. dicimur
baptizati in mortē Chri, cōsepulti per
baptisma in mortē. Quid hoc aliud? q
insitio in Chrm, ut eius in nobis mors,
pctm extinguat, uita, nouā & ad dei uo
luntatē cōformatum hoiem fingat &
pferat. Id uero nunquid donū Dei? In
i. Cor. xij. In uno spiritu baptizati di-
cimur in unum corpus. Cuius uero hoc
nisi Dei opus? Gal. iij. Omnes filij Dei
estis per fidē in Chro: quotquot em bapti
zati estis, Chrm induti estis. At quis
induit? Ad Eph. v. ut sanctificaret eā,
mundatā lauacro aquę in uerbo. Quis
mūdat? qs sanctificat? Ad Tit. iij. Se-
cundū misericordiā suā seruauit nos,
per lauacrū regenerationis & renoua-
tionis spūs sancti. Quis seruat, regene-
rat, renouat in spū? Acto. xxij. Surge

frater, baptizare & ablue te peccatis tuis. Quis est qui abluit peccata?

Itaq; sicut in omnibus alijs sacramentis, cum priscis, tum nostris, sic in baptismate uidemus præcipuum esse id, quod per Ecclesiam suam pollicetur, donat, exhibetq; Deus. Non nostris, sed Dei promissis adhibent ista symbola, inuisibilis gratiæ, sunt uisibilia signa, his habetur fides. Qui adferebant Domino Iesu suos infantes, quid petebant? nunquid ut Dñs eis bene precaretur? Impositio igitur manuum, quo Dñs signo illis suam benedictionem exhibebat, nunquid symbolum erat eius, quod donabat Christus? Quid enim facerent infantes? In baptismate non dicit is qui baptizatur: Ego me baptizo, testificans, me mihi moriturum, sed ecclesia per ministrum dicit, hæc enim potestatem habet peccata remittendi, Ego baptizo te. Nec dicit, Baptizo te in hoc, ut tu tibi moriaris, sed in nomen P. & fi. & sp. s. ut sis iam in fide, curaq; & nomine dei, filius

In sacramentis id præcipuum est quod nobis donat Dominus.

filius eius. Græci, Baptizetur seruus Christi. A quo quæso? Nonne à Christo? In Eucharistia: Accipite, manducate, hoc est corpus meum. Non, Ego accipio & manduco in testimoniū, q̊d ero panis Christi, unus panis cum sanctis. Nec accipite, manducate, ut sitis unus panis, &c. sed quod traditur pro uobis, funditur pro uobis in remissionem peccatorum. Noui testamenti, Quid uero nouum testamentū? Scribam legem meam in cordibus illorū. Iirmiah. xxxi. Sed quid opus uerbis? Christus noster seruator est, non nos ipsi, nostra salus eo constat, quod hic peccata nostra expiat, & in nobis extinguit, uitamq́ꝫ nouā uiuit. Fide hæc percipimus, sed hanc quoqꝫ scimus Domini gratuitum donum esse. Istuc tenere, est uitam æternā possidere. Hoc itaqꝫ Euangelium, uerbum audibile, hoc sacramenta uerba uisibilia nobis prædicant, repręsentāt, exhibent. Sed iam de infantibus, de baptismate in se

ſint ſatis quæ memorauimus.

Ex noſtra deſinitione baptiſmatis, ſcripturis quas adduximus comprobata, nos liquere exiſtimamus, baptiſmum debere haberi commendationẽ, & exhibitionem redemptionis Chriſti, qua Eccleſia, freta promiſſione Domini, Chriſto homines primum conſecrat, & peccata illis remittit. Iam ſi credimus Chriſto, ueri filij Abrahæ ſumus, & pertinet ad nos q̃q; illud, Ero deus tuus, & deus ſeminis tui. In mille ſiquidem generationes bonus eſt ſtudioſis ſui. Exod. xx. Cum itaq; Deus ſe, & noſtrum, & liberorũ noſtrorum, futurum Deum, i. ſeruatorem promiſit, idq́; promiſcue, ſine exceptione, Eccleſia iſta promiſſione confiſa, non minus teſtari debet ſe ei habere fidem, & offerentium Domino liberos pronunciare in fide dei fore, & benedictionis Chriſti eſſe participes, quàm id fecerũt ueteres, obſignantes ſuos infantes ſigno fœderis diuini, q̃d in adultis erat

Cõmunio Chriſti eſt paruulorũ igitur & Baptiſma.

ſigna-

ſignaculū fidei præcedentis, Rom. iiij. in infātib. ſubſecuturæ, ut ait D. Aug. li. 4. cōtra Donat. de baptiſmo ca. 24.

Chriſtus Dominus certe ſecutus eſt hoc ſuum inſtitutum. Apportabantur ei infantes, regniq́ꝫ cœlorū illis cōmunio ambiebatur. Repellebāt illos diſcipuli. Quāobrē? Mirū, ſi nō ideo, quod infantes nihil dum ſentirent de myſterio Chri. At quid Chrus? Indignatus eſt iſti præpoſteræ prudētiæ & ſtudio. Adduci infantes iuſſit, & arceri uetuit, taliū eſſe regnū dei pronunciauit, & adeo nihil ad hoc cōferre, quod iam rationis uſu ualent adulti, ut oportere diceret hos ipſos abnegatis omnibus, fieri ſicut infantes .i. qui ſolo ipſius beneficio nitant̃, ſi debeāt regni dei uere fieri participes. Accepit puerulos in ulnas, impoſitiſq́ꝫ manib. bn̄dixit. Quid uero obſecro hęc erat benedictio? Quid pro illis oratio? Quid aliud tandem? quàm redemptionis, quam humano generi perficiebat, communicatio, ſine qua

Chriſtus paruulos recepit.

ni nil non est noxium: nihil nõ maledi-ctioni subiectum:

Sed offendit, Non sunt omnes par-uuli ad uitam electi. Nec omnes adulti. Vt igitur de adultis sequimur hãc pro missionem: Quicunq; inuocauerit no-men Domini, saluus erit. nec mora-mur, quod multi inuocant falso, ita cur non satis sit, & hæc de infantibus no-stris: Ero Deus tuus, & Deus seminis tui, ut infantes omniũ qui Dei esse uo-lunt: & hinc, freti hac promissione, in-fantes suos Ecclesiæ offerunt, id est, Christo apportant, Christo consecre-mus: Nostrum nõ est nisi Dei promis-sis niti. Ministri Christi sumus, cumq; signamus adultos, non uolumus tamẽ quenquã signare, nisi ut Christi mini-stri, ac ideo si is uere inuocat. Si quem eñ falso inuocare constaret, eum haud quaquã tingeremus. Ita tingentes in-fantes, uolumus tantum promissionis filios tingere. Promissio sine exceptio ne delata est oĩbus, qui Dei sunt. Qui

Ecclesiæ est promis-sa dei sequi, non electio nem, nõ sen sum cordis.

uero

uero Dei sint, nobis non nisi ex ipsorũ, aut eorum, in quorum potestate sunt, confessione iudicandum.

Deus olim populum uoluit habere, qui in ueritate suus esset populus, & nihilominus iussit promiscue omniũ infantes signari signo redemptionis, Ita Christus ipse nihil discernens, quicunque offerebãtur infantes benedicebat. Deo itaq; cum uisum sit ita suo populo gratiã suam offerre à puero, & discretionem quę per nos fiat, differre, donec quis Ecclesiam de peccato admonentem, nolit audire, quid uolumus esse sapientiores, deq; puritate Ecclesiæ plus soliciti, ipso deo? Non est temere, quod infantibus benedictio Christi ab eo tũ, quod in terris fuit Dei populus, palam, & solenniter offertur. Ipse si ante mundi constitutionẽ nos eligit, certe statim in utero apud se sanctificat, & ab utero segregat ad id, ad quod unũquemq; destinauit. Plus refert gloriæ Dei, ut prędicetur redemptio Christi,

Deus promiscue suorum infantes sanctificari semper uolunt;

in nobis perficientis omnia, quàm noster conatus, uel pollicitatio de pœnitentia. Tota salus, opus Christi. Vtinã educando, docendo, & monendo erga adolescentes & adultos, impigri & prudentes essemus, indubie, quod exemplo Christi, iuxtaque promissionem Dei, & mandatã ueteribus obseruationem, infantes nostros promiscue Ecclesiæ cooptamus, nihil incõmodaret.

Porro sunt, qui dum uident se urgeri instituto Dei in populo ueteri, conãtur populum illum nihil nisi carnem ipsam facere, ut inde conuincant, nobis eos non esse uel hic uel alibi imitabiles. Tu autem mi frater, credis utique epistolæ ad Hebræos, imo omni scripturæ, q̃ ueteribus eam fidem tribuit, qua & nos uiuimus, Illi olea naturalis, cui nos ex oleastro desumpti, insiti sumus; Vnus succus, una pinguedo. Roma. xi. Illi tantum pueri magis, nos conueniebat esse spiritu adultiores. Quo itaque gratia facta per Christũ, exaltato eo, & ad

Discrimen ueteris & noui populi.

& ad uniuersos iã homines reuelato, cœpit patere latius, quàm antea, hoc magis nobis cõuenit, quàm ueteribus, communionem fœderis diuini infantibus populi Dei solenni sacramento impartire. Et non solum imitandi nobis hac in re ueteres sunt, sed etiam aliquo modo superandi, ita ut populus Dei nunc plenę adultę ætati Christi accessit propius, & in possessione gratiæ seipsum superauit. Antea enim ceu puer adhuc erat, à plene adulta ætate Christi remotior, etsi ne tum quidem nisi in Christo, & per Christũ, populus Dei. Hinc & puellas baptizamus, & recens natos, cũ illi tantũ mares, & octauo die circũciderent. De hac amplificatione grã, nõ à carnali ad spũalem, sed à minus spirituali ad plus spũalem, ac eundem populũ, legis passim apud omnes Patres. Habes nũc & quo nitamur, infantib. nostris baptisma impertiẽtes.

Sic enim colligimus. Baptisma nostrum est prima cõmunionis Chrĩ ob-

Demonstratio baptizãdos paruulos.

latio, exhibendum ergo, quibus hæc de
betur cõmunio. Hanc debemus, ex pa
cto Dei & iuſſu ad Abraham ædito, tũ
etiam ædicto, & exemplo Chriſti, ſo/
lenni ſacramẽto oblatis ipſi infantibus
impartire, igitur baptizãdi. Item, Ba
ptiſma ſepelitio eſt in mortẽ Chriſti,
ſi cui igitur hoc ſacramentum Eccleſia
negat, teſtatur eum non eſſe mortis Chri
ſti participem. Id nephas eſt ſentire de
noſtris infantibus, qui ſancti ſunt, &
promiſſionem habent, Ero deus ſemi/
nis tui, Ergo tingẽdi in nomẽ Chriſti.

Preterea, Chriſtus dñs noſter eorum
demum peccata remitti pronunciat,
quorum Eccleſia peccata remittit, niſi
ergo & infantibus, qui Chriſto offerũ/
tur, peccatũ in quo nati ſunt, Eccleſia
remittat, nõ eſt quod id remiſſum illis
ſpem certam habeamus. Quæ cauſſa et
D. Auguſtino, et reliquis ſanctis patri
bus fuit, ut eos infantes, qui non eſſent
abluti baptiſmate, expertes ſalutis iu/
dicarint. Non quod illi unquã putarint

ſalutem

ſalutem alterius, q̃ Chriſti eſſe opus, aut ulli externæ rei affixam, ſed exiſtimarunt ex promiſſionibus ſeruatoris, de hominum ſalute cenſendum. Id q̊d pleriq; hodie parum obſeruantes, ſanctiſſimis Patribus luculentam faciunt iniuriam, reiicientes eos, ut qui uoluerint externis actionibus & ſymbolis, per ſe, ineſſe uim peccata purgandi, cũ illi hanc ſpiritui ſancto nunquã non diſertè adſcribant, ſed operanti in Eccleſia, per uerba ſua, & ſacramenta, ita ut promiſit. Nec adeſſe ilico hanc uim ſpiritus ſancti, ſimulac externa illa, quocunq; demum pacto adhiberentur, nec ſpiritum ſanctum non poſſe ſine his in animis ſanctificationẽ efficere, uſpiam docuerunt. Vnde uulgatũ illud in ſcholis fuit, Deus non alligauit gratiam ſuam ſacramentis. Ex eo nos etiam nolimus cuiquam autores eſſe, animum deſpondendi de infantibus ſuis, qui nondum in Dñm tincti decedunt, ſi modo Eccleſiæ miniſteriũ is non contemnat.

At quia nunc Christo palam regnāte, administratio remissionis peccatorū, in Ecclesia dei debet multo plenior esse, & patere, q̄ apud ueteres latius, non dubitauerimus, grauiter peccare eos, qui infantes suos Ecclesiæ offerre, & huius ministerio illis purgationem per sacrum baptisma, petere, negligunt.

Postremo cū Dn̄s amandaret discipulos suos ad p̄dicandū Euangeliū omni creaturę, ad docendū oēs gētes Matth. & Marci ulti. præcepit eis ut quicunq; Euangeliū recepissent, baptizarent, & ita in fœdus suū reciperent, populo dei incorporarēt, oleę insererēt. Hic rogabimus, an Ap̄li ex hoc Dei iussu debuerint tantā diuinę grę communionē impartire Gētibus, q̄tam antea Deus impartiri uoluerat Ebręis. Nō poteris inficiari quin adhuc ampliorem. Chr̄s siquidē in se ex utroq; pp̄lo unū facit, & q baptizati sunt in Chr̄m, ita iam Christum induerunt, ut per eum uere filij Abrahę sint, ac ideo oīm eorū quęcūq;

huic

huic patri fideliũ gentiũ, unq̃ promiſ-
ſa ſunt, hoc amplius q̃ ueteres partici-
pes quo adultiore ſpũ donant̃. Iam A-
brahæ ꝑmiſſum eſt, Ero & Deus ſemi
nis tui, idq́ꝫ tam certo, ut ſacramẽto fœ
deris ſolẽniter ſemen eius Deo conſe-
crari debuerit. Ergo cum Chr̃s Gentes
baptiſmate ſanctificari iuſſit, & ita di-
uinę illis gr̃æ fœdus offerre, idq́ꝫ nõ mi
nus plenè, q̃ olim, imo amplius, dubita
ri nõ poteſt, eũ iuſſiſſe baptizare, & ba
ptizatorũ infãtes. Ac ita hic ipſe locus
quẽ adeo urgetis, errorẽ ueſtrũ p̃cipue
euertit. Iuſſit Dñs gentes docere & ba
ptizare. Recte, igit̃ nemo baptizãdus
niſi antea doctus: unde ꝓbatur hęc ex-
cluſio: Hoc aũt conſequi neceſſe eſt, cũ
Dñs baptizare iuſſit q Euãgeliĳ doctri
nam recipiũt, hoc eſt, oĩm promiſſionũ
Abrahę facere participes, uoluiſſe, ut
& horũ infantes, ĩ fœdus ſuũ tingerẽt.
Nã niſi hoc uoluit, nõ eſt gentibus tm̃
baptiſmate collatũ, q̃ tũ Iudęis olim cir
cũciſione, q̃d eſt impiũ dicere, nec etiã

maiores baptiſmate Chr̃o, uere & ple ne inſeri poſſunt, niſi ſimul in commu nionẽ huius fœderis admiſſo & illorũ ſemine. Stat em̃ uerbũ hoc cõiunctim: Ero Deus tu. & Deus ſemi. tui. Nec poteſt ꝓmiſſio de ſalute adultorũ uera eſſe, ſi nõ ſimul teneat & promiſſio de ſalute infantiũ, qui ſunt horũ ſemẽ. Cũ igitur Chr̃us ſalutis cõmunionẽ gen tibus baptiſmate offerre iuſſit, & iuſ ſit offerre totam, aſſumiq́ꝫ eas ita ut an tea aſſumpti fuerant Iudæi, utiq́ꝫ & in gentibus minores cũ maioribus, omne ſcilicet ſanctorũ ſemen aſſumere præ cepit. Qui autem uere horum ſemen ſint, .i. ſemen promiſſionis, noluit, ut diximus, in infantia diſcerneremus.

Contra hæc illa prorſus nihil ualẽt, quæ de figura ſpiritualium infantium, ſpiritualis circunciſionis, quidam ex ſuo capite, ſine ulla ſcripturarum auto ritate, & contra expreſſam omniũ Pa trum doctrinã, de hoc exemplo circun ciſionis, cõminiſcuntur. Clara promiſ

ſio.

ſio, certum factum, fœdus plenũ, uerba diſerta: Ero Deus tuus, & Deus ſeminis tui, hoc eſt, ſeruator. Quod ita in figura contigit illis, ut nos non dubitaremus, iſta nõ minus ad nos gentes, quàm ad Iudæos pertinere, cũ quibus eundem habemus Deum, eundẽ mediatorem, idem baptiſma, eundem cibum & potum ſpiritualem. Locus em̃ quo nituntur iſti, eſt i. Cor. x. Omnia in figura illis cõtigerunt. Scribit ſiqdẽ Apoſtolus, Quæ ueteri populo accide runt, nobis typos, & figuras eſſe, ut inde diſcamus quas illi pœnas impietatis dederunt, & nos daturos eſſe, ſi eandẽ impietatẽ admiſerimus, quia illi pariter baptizati ſunt, eandem eſcam, eundemq́ꝫ potum ſpiritualem biberũt, atqꝫ ideo æque populus Dei fuerunt, atque nos: proinde cũ illis non pepercerit Deus, neqꝫ nobis parſurum. Vide ipſe, & excute hunc locum. Quàm uero nunc egregia prædicatio diuinę per Chriſtũ factæ gratiæ Gentibus, æquatos fateri

nos ueteribus in eo, ut non minus Deus nos puniat, si uiuamus impie, quàm ueteres, id quod ita simpliciter fatendū est, nisi disertis Apostoli uerbis uelis contradicere, & nolle fateri, æquatos nos etiam in beneficijs, ut æque infantes nostros in fœdus Dei solenniter accipi debeant, atq; solebāt in populo prisco. Sed quid opus uerbis, Paulus hoc ipso loco, & nusquā nō, nos cum ueteribus eundem Dei populum facit, & re ipsa sacra eadē utrisq; tribuit, Et illi qui hic Ecclesię Christi contradicere in animum induxerūt, nescio quibus figurationibus, nunc ueteribus nihil quàm literam & carnem relinquunt, nunc nobis gratię amplitudinem adstringunt, & semen nostrum fœdere Dei, quantū in ipsis est, excludunt. Portenderunt quidem, & adumbrarunt in populo ueteri omnia Christum, & quę Christus in nobis gerit, ex eo autem nequaquā colligere licet, uel illos fuisse sine Christo, uel

ſto,uel nos nō debere,uti illi,in fœdus Domini aſſumere ſolenni ſacramento noſtros infantes,cum id tamen & Dominus ſuo ipſe facto,& uerbo tam ſanctè præceperit.

Verum dices,faceſſe infantes quoq; noſtros per Eccleſiam debere publicitus,& ſolenni ſacramento ſanctificari. Cur autem non ſatis habetis id feciſſe ſacramento impoſitionis manuum, ut Chriſtus? Chriſtus neminem omnino aqua baptizauit,uſus igitur eſt erga infantes hoc ſacramento impoſitionis manuum. At ſuis uoluit primum gratiæ ſymbolum eſſe baptiſma, impoſitionem manuum ſequi,ita ut obſeruatum ab Apoſtolis legimus. Eſt enim Baptiſmus regenerationis ſymbolum. Quem ordinem & cum infantibus obſeruatum eſſe, cum ab ipſis Apoſtolis,tum ab omni hactenus Eccleſia, nemine unquam contradicente,uſque ad hoc hoīm genus, quod adeo impijs &

damnosis dogmatis Euangeliũ cõcul-
cat, uastat Ecclesias. Non ignoras nos
idoneos testes habere, Originem, Cy
prianum, Augustinũ, & quicquid pa-
trum extat. Habes ex his & quæ sit no
stra de paruulorum baptismate senten
tia, & quibus eam consistere arbitra-
mur. Nunc ad tua.

Definitionem tuam non recipimus, nec putamus ullo modo scripturis con formem. Vis baptisma esse tinctionẽ, qua mergi tantum credentes cõueniat in signum quod peccatis mortui, & re nouati spiritu, in nouitate uitæ ulterius ambulare & debeãt, & uelint. Et post paucula. Non significat quod uenturũ est, sed quod actum est, nimirũ, quod qui baptizat̃, iam plane mortuus pec-cato, corpus peccati prorsus deponat, & sepeliat, & seipm̃ resignet. Hæc tua.

Quæ obsecro conferas cum scriptu-ris, in quibus est uel aliqua baptisma-tis mentio. Illæ agnoscunt baptisma la uacrum regenerationis, non quæ iam ante

ante perfecta sit, sed accipiatur in Christo, quo peccata abluantur, condonentur, expurgentur per Christum, non quo profiteare, te illis iam mortuum, corpus peccati deposuisse, te sepelire & resignare. Quicunq; baptizati sumus in Christum Iesum, in mortem eius baptizati sumus, consepulti igitur &c. Vide frater. Baptizamur, nõ baptizamus: baptizamur in mortem Christi, consepelimur, resuscitamur, uiuificamur: non sepelimus, nos, resurgimus, uitã arripimus. Omia fiunt nobis, nos nihil facimus. Ipẽ eligit, assumitq; nos, non nos illum. Quid? regeneramur. Ah quid huius nostrũ esse potest? Nõ finximus nos ipsos frater, multo minus refingemus. Christus est, qui seruat populũ suũ a peccatis suis. Hoc hoc est in Ecclesia prędicandũ, hoc uerum, hoc firmum est, nos mendacium & uanitas. Quanti nostra quæso pollicitatio, quanti nostra professio? Ne igitur, quod est sacramentũ Redemptionis

Baptismi symbolum est doni dei non nostri conatus.

domini nostri Iesu Christi, rei certissi-mae, doni ἀμεταμελήτου, faciamus sym-bolum tantum nostræ pollicitationis, rei ô quàm nihili, quàm dubiæ. Ecclesia Christi uim & spiritum exhibet, nihil conatus humani. Ipse Dominus lauat nos, & seipso induit.

Sed uideor uidere, quid tibi & alijs hic occasio sit lapsus. Paulus libenter à sacramentis argumenta ducit, quibus inuitet nos, ut digne ambulemus uoca tione nostra. Nostri enim restitutio sic est, ut suo tempore & mens nostra uera iudicet, uoluntas & omnes uires, uerũ mentis iudicium, pronæ sequantur, ut toti Deum uiuamus, idq; non scientes tantũ & uolentes, sed etiam summa so licitudine satagentes. Ex auditu uero, ut fides uenit, ita fidei quoq; profectus. Per nostram plantationẽ & rigationẽ Deus plãtulas suas prouehere statuit, sed cum ipse adiecerit incrementum. Renatis igitur & habentibus iam spiri tum, quo quæ Dei sunt recte percipiun tur,

Quomodo Apostoli a sacramẽtis exhortatio nes duxe-runt.

tur, Apostolus commendat Dei bene/ficia, perq́ hęc allicit, ut gratos sese pręstent, utq́ digne uiuant sua uocatione, totis uiribus enitantur. Hoc ita succe/dit, adspirante suum spiritũ Christo, si cut initio, cum ostendebatur, om̃ia ex/tra Christum mortem esse, in Christo uitam æternam propositam, successit ad id, ut homines Christo crederent.

In Baptismate igitur, cum Christo consecrati & insiti sumus, eoq́ à morte in uitam translati, à peccato ad iusti/tiam, admonet merito huius Paulus, ut agnoscamus non esse nostrum uiue/re peccatis, quorum nobis in Christo mortificatio, per baptisma donata est, perficienda tandẽ etiam in uita nostra, ut nunc apud Deum perfecta est, qui electis pc̃tã nõ imputat. Ita primo Co/rinthiorum xij. ad concordiam inde hortatur, quod in unum corpus bapti/zati sumus. Ab Eucharistia, in qua est communio Christi, docet primo Corin thiorum x, fugiendam cõmunionem

dæmoniorum in idolis. Interim autem Gal. iij. ex eo quod in baptiſmo Chriſtum induti ſumus, probat etiam nos per Chriſtum filios Abrahæ. Ephe. v. Chriſtum eſſe caput noſtrũ, ſponſum Eccleſiæ, qui eam ſanctificat & mũdat per baptiſma. Tit. iij. Nos nullis nr̃is meritis, ſed gratia ſeruatos per Chriſtum, lauacro regenerationis. Paulo conuerſo, credenti, & iam habenti cunctorum remiſſionem peccatorũ, dicebatur: Surge, baptizare, & abluere peccatis tuis. Tanti eſt Chriſto per Eccleſiam peccata remitti.

Vide nunc qualis ſit ratio tua, Paulus dicit non poſſe Chriſtianis competere, ut in peccatis uiuant, qui ſint per baptiſma conſepulti Chriſto, ac ita peccato mortui, ſed horum eſſe toto ſe pectore meditationi nouę uitæ impendere, Ergo nemo debet baptizari, niſi antea peccato planè mortuus: uel, Eſt de ſubſtãtia baptiſmi, quod ſignificet peccatum iam planè extinctum. Accipe ſimile,

simile, Est quispiam cura medici à letali morbo aliquantisper restitutus, & pulchrè reualescit, mortis periculo, si medico dicto audiens sit, planè liberatus, ut dicere liceat eũ reuixisse, huic ualetudinem teneram adhuc male curanti, & quasi ultro morbum reuocãti dicit amicus. Vide cum te medico cõmitteremus, uelut in mortem, & exitiũ morbi sepultus es, ut deinceps prospera ualetudineutereris, qui potes igitur opera medici tibi redditus, morbũ q̃si ultro repetere, & nõ fugere potius q̃cunq; illum ualẽt reuocare, totumq; te sanitati plene recuperandæ addicere? Ex his iam huius amici uerbis si qs ita uelit colligere: Committere se medico, est sepeliri in exitium morbi, ut quis sanus deinde uiuat, ergo nemo debet medico committi, nisi sentiat iam in se, & profiteatur morbum extinctũ, sanitatemq; penitus restitutam. Quis non adferat helleborum sic colligẽti?

At uide ipse mi Frater, an non tua

quoque ratio sic habeat? Paulus hortatur intelligentes ad quid baptizati sint, nempe, ut Christus in eis omne peccatum extinguat, nouamq́; & Dei uitam uiuat, ad quod se illi Christo totis debent uiribus accommodare, uti iam diximus. Hinc tu sic colligis: Baptismus est in mortem peccati sepelitio, ut iustitiæ deinde uiuamus, imo Christus uiuat in nobis, Ergo qui non iam confectam in se omnem iniquitatem, & uitam Dei planè uigere experitur, & de se confitetur, is non debet in Christum baptizari: hoc est, Christo medico committi, ut peccatum quod in eo adhuc seuit per illius spiritũ extinguatur, & iustitia, cuius is adhuc expers est, excitetur. Studium istuc frater peccatum in nobis extinguendi, & iustitiam Dei meditãdi, quod spiritus Christi in ijs, qui Christo insiti sunt, suo tempore operat̃, huiusq́; studij pro fessio, non est ipsa restitutio & refictio nostri, sed effectus, & fructus huius no

stri re-

ſtri reſtitutionis & refictionis. Qui quidem fructus in om̃ibus renatis ſuo tempore, ſi hic uiuant, ſeſe explicat, & profert, haud quaquam tamen eſt ipſa noſtri regeneratio, aut etiam huic re ipſa neceſſario coniunctus. Niſi uelis infantes, in quibus per ætatem id ſtudij locũ nondũ habet, ſemel omnes ſatanæ addicere, & Deum, qui promiſit ſe horum quoq; Deũ. i. ſeruatorẽ fore, tum & Chrm̃, qui hos bñdictiõis ſuę, q̃ nihil aliud q̃ mortis peccati, nouęq; uitæ impertitio eẽ poteſt, uerbo, & facto participes ꝓnunciauit, arguere mendacij. Iam Baptiſmus, regeneratiõis, nõ fructus, et effectus regñatiõis, ſymbolũ ẽ.

Quid? An non & circunciſos olim Prophetæ eiſdem uerbis quibus baptizatos Paulus, appellarint? & ad meditandam cordis circunciſionem inuitarint? Nam & circũciſio, depoſitio corporis peccati erat. Coloſſ. ſecundo. Q; impie autem colligere eum Prophetæ iudicaſſent, qui hinc, ut tu mi

frater in tempore amplificatæ gratiæ facis, collegisset. Qui circuncisi sunt, corpus peccati deposuerunt, ergo cum infantes proprio studio peccati corpus nec deponant, nec deposituros se profiteri queant, non sunt circuncidendi. Nec ob id tantum, impium huiusmodi argumentum Prophetæ iudicassent, quia contra erat expressum Dei præceptum, sed etiam quod id ipsius naturæ fœderis Domini & circuncisionis ingenio ex diametro aduersetur. Nam nec olim circuncisione, nec modo baptismate ita in Dei fœdus uenimus, ut qui iam peccato prorsus purgati, & iustitia planè simus præditi, sed ut Dñs præstans se nostrum Deum, continuo suo in nobis spiritu, innatam peruersitatē expurget, & iustitia pollere faciat. Etenim dum hic uiuimus, semper mortificationi membrorum, quę super terrā sunt, & legis quæ in mēbris nostris aduersatur, legi Dei abolitioni studendum: Deinde cum Deus ipse nos in re

stitutiōe

ſtitutione noſtri pręueniat, & omnem noſtram operam anteuertat, hancq́ reſtitutionem etiam in infantibus ordiatur, cum amplitudine diuinæ beneuolentiæ, & ratione fœderis ſaluifici, q̄d utiq; haud minus in baptiſmate offertur, quàm olim in circūciſione, nec minus quàm olim late patet, omnino pugnat, adfirmare, ad primam initiationem in hoc fœdus, quæ in baptiſmate fit, neceſſarium eſſe cum iuſtitiæ profeſſione, peccatum iam eſſe plane confectum, & iuſtitiam prorſus obtinere.

Proinde ſi Baptiſma in ſe ipſo conſideramus, ut eſt ſymbolū regenerationis, atq; ob id exhibendū omnibus, quibus hanc legimus promiſſam, uelimus nolimus, fateri oportet, id quod tu ut proprium baptiſmati in eius definitione poſuiſti, ſeipſum peccati mortificationi, & nouæ uitę meditationi addicere: aut, iam peccatis plane mortuū, ſolidæq́ iuſtitiæ compotem eſſe, accidēs Baptiſmati eſſe, non proprium. Vt em

in adultis, & animus, & professio oẽm innatam prauitatẽ extinguendi, & ad Dei uoluntatem uitam omnem confor mandi, ad baptisma requirit, ueroq; baptismati deesse non potest, haud tamen oportet, hæc adesse renatis om̃ibus, & in baptismate quorũlibet. Atqui baptismus lauacrum regenerationis est, in uniuersum, non ex parte, omnium qui huius Christi bñficio compotes sunt, non aliquorum.

Et illud, peccatis iam planè mortuũ esse, de quo D. Paulus aliquoties loquitur, non nisi per Christum contingit, qui pro nobis patri ita satisfecit, ut ille nobis peccata nõ imputet, tum nouam quoq; uitã ipse in nobis instituit. Id sicut nullo nostro nobis merito, nulla itẽ opera, sed solo suo merito, suo spiritu, præstat, ita perinde ei est, prestare hoc infantibus atque adultis, ijs sanè, quos pater destinauit huic sorti, ut conformes imagini primogeniti euadant. Nam quod in adultis mens ista credit,

&cu-

& cupit, ac inde suo studio sectatur, donum & opus Christi est, efficientis in nobis uelle & operari. Nec ideo à Christo alieni infantes sunt, quod ĩ eis ista, pro ætate scilicet, nondum operatur. Seruat quod periјt, & in Adam periјt, sed unumquodque suo ordine, suo modo. Nos Ecclesiæ ministerio consecrare ei debemus, & qui id ipsi Dominũ confessi petũt, & horũ infantes. Id ipse ita præcepit & initio fœderis sacri, & cum per Christum id ad Gentes quoq; erat proferendum, iam innouatum.

Ex his itaq; locis, quod baptismus in mortem Christi sepelitio, Christiq; est induitio, tam non euinces infantibus baptisma Christi conferri non debere, quàm nullis unquam scripturis probaueris, Christum non etiam infantes eripere ex morte, quam inuexit orbi Adam primus. Cunque infantibus sibi oblatis ipse suam benedictionem promiscue impertiuit, & diserte pronunciauit talium esse regnũ cœlo-

rum, ita ut olim promiscue omẽs in foedus Domini recipiebãtur, dicere Christianus non potest, signũ baptismatis in infantibus eorum, qui illos Christo offerunt, esse ociosum. Neque sic coire necesse est Ecclesię ministeriũ, & opus Christi in animo operantis, ut nullus omnino tingi debeat, nisi certum sit illum spũs Christi compotem esse, nam alioqui ne adultos quidẽ baptizare liceret, cum quid Dñs in illorũ agat cordibus, cerni à nobis haud possit.

Patres pro te adducis, & ibi, ubi ad adultos uerba faciũt, meritoq; eorũ admonẽt, quae sacramẽtis ut offeruntur, ita etiam significant, quibus sane omĩbus eorum uolũtas, qui illis adulti participant, congruere debet. Porro ex his inferri non posse, infantes non esse tingendos, eo quod istam uoluntatẽ nondum habent, sancti Patres ipsi satis testantur, qui non solum à baptismate infantes nunquam reiecerunt, sed etiam commendatam ab Apostolis hanc obserua-

Quid patres de baptismate paruulorũ.

seruationem, diserte confirmant Origines in vi. caput ad Rom. ita scripsit. Pro hoc & Ecclesia ab Apostolis traditionem suscepit: etiam paruulis baptismum dare. Sciebant enim illi, quibus mysteriorum secreta commissa sunt diuinorum, quia essent in omibus genuinos sordes peccati, quæ per aquã, & spiritum ablui deberent. Hæc ille. Origenes. geminae

Aug. de baptismo contra Donatistas, lib. iiij. cap. xxiij. & xxiiij.

Sic autem in latrone quia per necessitatem corporaliter baptismus defuit, perfecta salus est, quia per pietatem spiritualiter adfuit, sic & cum ipsa præsto est, si per necessitatẽ desit, quod latroni adfuit, perficitur salus. Quod traditum tenet uniuersitas Ecclesiæ, cũ paruuli infantes baptizant̃, qui certe nondum possunt corde credere ad iustitiã, & ore confiteri ad salutem, quod latro potuit, quin etiam flendo & uagiendo, cum in eis mysterium celebratur, ipsis mysticis uocibus obstrepunt, & tamen Augustinus

nullus Christianorum dixerit eos inaniter baptizari. Et si quisquã in hac re autoritatem diuinam quærat, (quanquam quod uniuersa tenet Ecclesia, nec concilijs institutum, sed semper retentum est, non nisi autoritate Apostolica traditum rectissime creditur) tamẽ ueraciter conijcere possumus, quid ualeat in paruulis baptismi sacramentum, ex circuncisione carnis, quã prior populus accepit, quam priusquam acciperet, iustificatus est Abrahã. Sic Cornelius etiam dono spiritus sancti priusquam baptizaretur ditatus est. Dicit tamen Apostolus de ipso Abrahã, signum accepit circuncisionis, signaculum fidei iustitiæ, qui iam corde crediderat ei, deputatum illi erat ad iustitiam. Cur ergo ei præceptum est, ut omnem deinceps infantem masculum octauo die circunciderет, qui nondum poterat corde credere, ut ei deputaret ad iustitiam, nisi quia & ipsum, per se ipsum sacramentum multum ualebat?

Quod

Quod in filio Moysi per angelū mani- Exod.4
festatum est, qui cum adhuc incircum-
cisus à matre ferretur, præsenti, & eui-
denti periculo, ut circunciderетur ex-
actum est, & cum factum esset, depulsa
est pernicies. Sicut ergo in Abraham
præcessit fidei iustitia, & accessit cir-
cuncisio signaculum iustitiæ fidei, ita
in Cornelio præcessit sanctificatio spi-
ritualis in dono spiritus sancti, & ac-
cessit sacramentum regenerationis in
lauacro baptismi. Et sicut in Isaac, qui Gene.21.
octauo suæ natiuitatis die circuncisus
est, præcessit signaculum iustitiæ fidei:
& quoniam patris fidem imitatus est,
secuta est increscente ipsa iustitia, cu-
ius signaculum in infante præcesserat,
ita & in baptizatis infantibus præce-
dit regenerationis sacramentum, & si
Christianam tenuerint pietatem, se-
quitur etiam in corde conuersio, cuius
mysterium præcessit in corpore. Hæc
ille.

Cum his ipse nosti, quicquid nobis Patrum extat consentire, adeoq́ꝫ omnes censere baptismate infantibus Dei fauorem, communionem Christi, spiritum sanctum Ecclesiæ ministerio conferri, iussu, & institutione Christi, ut D. Cyprianus, tam uetustus martyr, in concilio illo in quo Fidi præsbyteri sententiã, qui putabat decere ut infantes octauo demum die baptizarentur, ita ut olim administrata fuit circũcisio, cum collegis LXVI. excussit, ita scripserit. Quantum uero ad causam infantium pertinet, quos dixisti intra secundum, uel tertiũ diem quo nati sunt constitutos baptizari non oportere, & considerandam legem esse circuncisionis antiquæ, ut intra octauum diem, eum qui natus est, baptizandum, & sanctificandũ non putares, longe aliud in Concilio nostro omnibus uisum est. In hoc enim quod tu putabas esse faciendum, nemo consensit, sed uniuersi potius iudicauimus nulli hominum nato miseri

Cyprianus

cordiam

cordiam Dei, & gratiā denegandam. Nam cum Dominus in Euangelio suo dicat: Filius hominis nō uenit animas hominum perdere, sed saluare, quantū in nobis est, si fieri potest, nulla anima perdenda est. Quid enim ei deest, qui semel in utero, Dei manibus formatus est? Nobis enim atq; oculis nostris secundum dierum seculariū cursum accipere, qui nati sunt, incrementum uidetur. Cæterum quæcunq; à Deo fiunt, Dei factoris maiestate & opere perfecta sunt, &c. Hæc ille. Atqui nō ignoras quo tempore D. Cyprianus floruerit. Eusebius memorat eum martyrio coronatum Anno Christi CCLIX. Hoc ergo tempore, eo loci Pædobaptisma in Ecclesia habitum est, ut quantū huius ad nos attinere potest, ij perdere animas infantium crederentur, qui baptisma illis negassent. Proinde de te homine erudito, &, ut te tua epistola exhibet, candido, qui Patres legisti, admodum miror, qui in mentem inducas,

Lucæ 9.

Patrũ testimonia pro te adducere contra Baptisma paruulorũ. Extant quidem aliquot sanctorũ Patrũ orationes ad catechumenos, ut enim quotidie aliqui ex Gentibus cõuertebant, ita semper aderãt eis in solennioribus illis baptismi administratiõibus, adulti, quos tingerent. Ad quos cum uerba facerent, recte cum Apostolo Paulo eorũ uoluntatem & studiũ ad ea quæ in Baptismate offerebantur, nempe mortificationem peccati, & institutionem nouæ uitæ, uerbo Dei excitare operam dederunt. At nec ista uoluntas, nec studium seruat, sed Christus, & huius beneficij, non nostri studij, symbolum atque oblatio est baptisma. Est enim lauacrũ regeneratiõis. Nihil ergo hinc detrahi potest infantibus. Id, ut omes Patres testãtur, uniuersitas Ecclesiæ ab Apl'is usque ita credidit, ita obseruauit, ita prædicauit: omnino ergo indignũ te facis, quum simplicioribus Patrum testimonia contra pędobaptisma obijcis, quos

nosti

nosti cum tota Ecclesia impium iudicasse, si quis infantes arcendos baptismate docuisset.

Dolet autē plurimū, tibi parum firmū uideri illud, quod Origenes, cum quo tota Ecclesia consentit, scribit, baptismate ablui in infantibus peccatum originale, maxime cū is dicat istud ablui per aquam & spiritum, non aquam solum. Baptismate si nō abluuntur peccata, cur dicebat Ananias Paulo, surge frater, & baptizare, & ablue peccata tua? Quomodo scribit Paulus, Christum baptismate sanctificare & mūdare Eccl'iam suā? Non debes, mi frater, cū de Sacramentis Christi loquimur, nudum respicere elementū, nec solum ministeriū hoīm, baptisma Christi dicitur & est, Et nobis non secundum arcanum electionis, sed eas notas quæ in promissionibus Dei continentur, & à nobis cognosci possunt, iudicandū est, saluo semper Deo iure electionis suæ Sanctificetur nomen tuum, in om̄ibus

uotis primũ eſt. Paulus iſtuc ſecutus, ſcribit Galatis, Chriſtum induiſtis, quicunq; baptizati eſtis. Et potuit fieri, ut plerique illic baptizati eſſent, qui nihil minus quàm Chriſtũ induerint unquam. Mirum enim ſi ager Domini, non & illic ſuas habuerit zizanias. Sed his non erat baptiſma inſtitutum, nec his uolebat Eccleſia illud communicare, & ſi ſuum ordinem ſecuta, tales tinxerit, uel quia Chriſtũ confiterentur, uel quia à confitentibus offerrentur. Nam de utriſq; extat promiſſio, ut dictum.

Multis iſtuc oculos præſtringit, q̃d uident ſcripturam, ubicunq; de ſacramentis loquitur, tribuere illis, ad quod inſtituta ſunt, eſſe ea nimirum, reales exhibitiones cõmunionis Chriſti, & interim cernunt multis ſacramenta impartiri, qui nihil Chriſti recipiunt. His depelleret hanc nebulam, ſi perpenderent, ſic om̃ino Domino de ſacramentis ſuis loquendum fuiſſe, ut & ipſe ea

instituit, & ab Ecclesia sua uult usurpari, etiamsi eam ipse ignorare uoluerit, multos quoq; obrepere hœdos, quibus nulla ipsius communio unquam obtingit. Satis Ecclesiæ esse uoluit, si suum uerbum & promissionem, pro ipsius cognitione sequatur. Eoq; prædixit oportere sic fieri, ut zizanijs ager suus nunquam careat. Mentium secreta tecta nobis esse statuit, & tamē per nos salutem omnibus offerri poscit, ita ut probi agricolę est, omnibus arboribus curam suā impendere, etiamsi satis sciat, haud omnes fructuū prouentu operæ suæ responsuras. Excindere arborē tum demū debet, cum spem usq; frustratur, & tamen abunde & impēsum curæ est, & temporis, ut fructum reddat, indultum.

Concludis: Porro si istuc uerum est, Quod Baptismus significare debet, eū qui baptizatur, mortuū peccato, sepeliri in Baptismo, & resurgere in nouitatem uitæ, nō putamus obscurum esse,

quibus conueniat baptiſmus, & qui baptizari poſſint & debeant. Frater, quis neget, baptiſmum hęc ſignificare, cum Paulus id ſcripſerit? At exiſtimo, dabis tu in uicem, eum demum peccato mortuũ & nouæ uitæ compotẽ cenſeri poſſe, quẽ ſuſceperit Chriſtus, ut peccatum in eo extinguat, & nouã, ac cœleſtem uitam excitet. Iam non minus ſuſcipit innouandos infantes, q̃ adultos. Nos cum noſſe certo non poſſumus, nec debemus, quos ex utroq; genere refingendos ſuſcipiat, ſequimur ut dictũ, ea iudicia, q̃ in promiſſiõibus Dñi, q̃s de utriſq; dedit, ſunt, idq; pro ea cognitione, quã ipſe nobis concedit. Tu ex eo ſemper παραλογίζεις, q̃d hoĩm profeſſionẽ, pro morte peccati, & uitæ nouitate uſurpas, cum illa neq; hęc ſit, neq; his ſemper adſit. Vnde hęc tua ratio eſt παραλογισμὸς παρὰ τὸ συμβεβηκός. Diximus, & iterum dicimus, mori peccato, ſepeliri cũ Chr̃o, & reſurgere in uitæ nouitatẽ, opus Chr̃i eſt, non nr̃m. Et licet, ex hoc ſuo tempore naſcatur,

nos ista eligere, profiteri, pro uiribus persequi, hæc ipsa tamen oĩa, idem in nobis Christus efficit, adeo totos unus seruat, ac restituit Chr̃us, in nobis oĩa præueniens, incipiens, atq; perficiẽs.

Haud itaque consequitur, quod hic pręterea infers, Manifestum hinc esse, tinctionem infantium, neque bonum, neque malum scientium, & qui nedum uixerint peccato, nedum mortui sint, non esse Baptismum Christianum. Vbique istuc tibi oculos præstringit, quod nostri restitutionem, ac perditionem, esse cum nostra scientia coniunctam opinaris. Non est ita, mi frater. Filij irę ac peccatores, nascimur, etiam nihil huius adhuc intelligentes, ita per Chr̃m restituimur adulti q̃q;, ut omnẽ huius in nobis cognitionẽ ipse anteuertat. Quis enim dat ut uerbo Dei credamus? imo quis initio nobis uerbũ mittit? quis terrã cordis nr̃i huic percipiendo pręparat? quis cũ illud recepimus, in fructũ multiplicat? Nũquid oĩa efficit, præstatq; unus Christus?

Hostes Paedobaptismi male sentiunt de peccato originali.

Porro in eo nobis nimium displices, quod ita loqui uideris, quasi uero non agnosceres, nos omnes in mortẽ & peccatum nasci. Ergo non uiuunt peccato infantes, quia nec bonum, nec malum, adhuc norunt? Nemo miser & perditus, nisi qui id agnoscit? Quid quæso in nobis non est peccato perditum, simul atq; esse incipimus? Certe in Adam omnes morimur. Iam quãta obsecro contumelia Christo est, negare illum restituere ex peccato & morte, qui id nondũ sentiant, & profiteantur. Sic error errorem trahit, ita ulciscitur Dominus Ecclesiæ suæ contemptum, & proprij ingenij confidentiam.

Subijcis, Mergi utiq; possunt infantes, dici etiã potest, in nomen patris, & filij, & spiritus sancti. Sed hoc nõ est Baptismus Christianus, Siquidem Christianus Baptismus est, qui sentitur, & in quo ὁ βαπτιζόμενος satanę & mũdo renunciat, fidem confitetur, & se prorsus in Deum, in cuius nomen baptizatur, resignat.

resignat. Recte tu quidem istuc. Siquidem Christianus baptismus est, in quo ὁ βαπτιζόμενος Satanę & mundo renunciat, &c. si tantum adiecisses per se. In adultorũ em̃ baptismate ista adesse debent, sicut in adultorũ circũcisione aderant. Quia autem Deus etiam infantes regignere potest, & uult, baptismaq́ꝫ dedit, ut circuncisionem, symbolum regenerationis, certum est, ista, satanæ & mũdo renunciare, fidem'q́ꝫ profiteri, per se Baptismati Christiano nõ inesse. Possunt ergo infantes, Christi baptismate tingi, etiamsi nihil huius adhuc facere queant.

Illud uero miror, quod concedis tamen, ut infantes tingamus, & in nomẽ patris, & filij, & spiritussancti. Nũquid est aliud Baptismus Chri? Certe Matthei ultimo plura non legis. Scio, haud concedes nos debere illudere Deo. Iam cũ tingimus infantes, & tingimus cum inuocatione noĩs Dei, ipsiq́ꝫ eos sic consecramus, atq́ꝫ in eius familiam co-

optamus, id si non impie facimus, ex Christo facimus, ipseq́ꝫ proinde nostros infantes, ita ut ipsi eos offerimus, uere renouãdos suscipit, completq́ꝫ oĩa quicquid est baptismatis sui. Dixit em̃: Quorũ remiseritis peccata, remittent̃ eis. Quicquid animarũ nobis concredit, nostræq́ꝫ curæ permitit, his per nos sui communionẽ impartire uoluit. Vide igitur ipse, cum permittis nos infantibus nostris ea oĩa impendere, quibus Christus suũ baptisma nobis definiuit & tradidit, nempè ut tingamus eos, & tingamus in nomen p̃ris, & fi. & spiritusſ. an nõ concedas simul, ut eos baptizemus? Et em̃ cũ quę baptismatis sunt, infantibus largiris om̃ia, baptisma qui

Addis: Atq́ꝫ ad hunc modũ (neges? Baptismũ usurpasse Apostolos scripta illorũ testantur, similiter & primitiuam Ecclesiã obseruasse, multis argumentis probabile fuerit. Primitiuam Ecclesiam pro indubitato habuisse, Apostolos tradidisse hoc, ut par-

uulos baptizemus, testantur Patres, quod ipse nosti. Agnouerunt baptismate regenerationem offerri, & hanc infantibus nostris quoque ut diuinitus promissam, ita per Ecclesiam exhiberi debere, & suo exhiberi sacramento. Apostoli & maiorũ gentium Patres, baptizarunt adultos, fateor, ab his enĩ ordiendũ fuit, & tempore Patrũ cum tantum ubiq; superesset gentiliũ, nũq̃ defuerunt, qui uocati diuinitus, Christo Domino nomen dare uellent. Ergo solos tinxerũt adultos, & nullos infantes? Istuc ubi legis, uel de Aplis, uel Patribus? Diuersum certe in primitiua Ecclesia & hactenus obseruatũ, idq; secundũ Dei uerbũ non ignoras testari cum sanctis martyribus ac confessoribus Christi, orthodoxos, Patres om̃es. Cum ergo tu sic colligis, Apostoli, & primitiua Ecclesia leguntur tinxisse, qui ipsi nomen Dei inuocabant, & Satanæ renunciabant, Ergo nullos baptizarunt, nisi qui ipsi inuocarunt no-

men Domini, & satanæ renunciarunt; eoq́; à baptismate infantes reiecerunt, Paralogismus est, ab eo q̃d secundum quid est, ad id, q̃d est simpliciter. Quã uero urget D. Augustinus hac obseruatione Pelagianos, qui negabãt infantes peccato originali teneri, qui utiq;, si non tota tum Ecclesia baptizandos infantes credidisset, quàm facile dicere potuissent. Obijcis nobis abusum Baptismatis, non uerum usum. Sed hoc dicere non audebant, eoq́; ad id commenti confugiebant, baptizari eos, non quidem ut originali peccato purgarentur, quod nõ haberent, hic eñ eorum error erat, sed ut nouæ uitæ participes fierẽt.

Baptismus pro mortuis.

Verum dicitis: Concedimus in primitiua Ecclesia circa baptisma plerosque abusus fuisse, ut ille quoq; erat, q̃d baptizabantur aliqui pro mortuis. Nõ oportebat igitur illis tribuere, quod falsum esse nõ potes dubitare, nempè primitiuam Ecclesiam ac Patres solos fidem professos, credidisse baptizandos & ba-

& baptizare consueuisse. Deinde quē hic locus Pauli, Quid faciunt, qui baptizantur pro mortuis, sensum habeat, ego non ausim pronūciare, quid em̄ isti fecerint, quorum Paulus hic iudicium pro stabilienda resurrectione adducit, quem nusq̄ uideo argumenta ab abusibus duxisse, aut errantiū præiudicio pro autoritate obiecisse, mihi nō liquet. D. Chrysosto. memorato insano ritu Marcionitarū, interpretat̄ istud, pro mortuis, pro mortuis corporibus, quod scilicet in baptismate inter cętera Chrianę religionis dogmata, Ecclesia etiam resurrectionē mortuorum .i. corporum confitetur. Sed fuerit hic abusus, ut diuo Ambrosio uisum, abusum Patres agnouerūt, & damnarūt, adeoque in usum Ecclesiæ nō uenit, adeo ut nesciamus quidnam fuerit, nisi fortè hoc, quod Chrysostomus memorat de Marcionitis. At Pædobaptisma prædicant Ecclesiam accepisse ex traditione Apostolorū, ac semper, & uniuersam

retinuisse, nō aliquo duntaxat tēpore, aut aliqui, qbus forsan error hic temere irrepsisset, uniuersa, inquit, Aug. hoc tenet Ecclesia, ut nullus Christianorū dixerit infantes inaniter baptizari.

Sequitur in tua epistola: Pręterea q̃d peruersum & præposterū dicimus Pædobaptismum, ratio est, In baptismo, qui baptizatur, debet per cognitionē Iesu Christi, ab inquinamentis huius mundi fugisse, quod utiq; nemo pręstare potest, qui nō antea quid fugiendū, quidue sequendum sit, fuerit edoctus. Igitur præposterū esse dicimus, baptizare, qui nondum sit catechisatus. Primum esse debet, ut discamus uoluntatem Dei, deinde bonæ conscientiæ stipulatione baptizari, & consecrari Deo possumus. Atque hic debet ueri baptismi esse usus, qui pædobaptismo penitus obscuratus, & sepultus est. Hæc tua. Vt hæres in eodem luto, ut perpetuo accipis, quod probandū erat. Quin ædis scripturam, quod omnis qui baptizatur

ptizatur, debeat per cognitionem Domini Iesu ab inquinamẽtis huius mũdi tum fugisse. Aut ꝙd istis nemo queat per Dominum nostrum Iesum eripi nisi sciat iam, quid fugiendum, quid ue sequendũ. Vt excidis frater ab adoratione Christi unici nostri seruatoris, ad admirationem nostrorũ operum. Concludis: Igitur præposterũ esse dicimus baptizare, qui nondũ sit catechizatus. Quid est charissime frater παραλογίζειν παρὰ τὸ ἐν ἀρχῆ λαμβάνειν, si hoc non est? Obsecro sustine Deo hanc gloriam dare, ut sit etiam seminis nostri seruator. Insiti sumus oleę, ex oleastro, eiusdẽꝗ pinguedinis facti participes. Vnde Dñs sicut ueteribus, ita & nobis, hoc præstat, ut cũ noster, tum nostrorũ Deus. i. seruator esse dignetur. Reuelet tibi Deus hoc mysterium, quod in alijs generationibus, nõ est filijs hominum ita proditum, ut nunc est reuelatũ sanctis Apostolis domini et prophetis per spiritũ, esse τὰ ἔθνη συγκληρόνομα, καὶ συσ

iam

σωμα, καὶ συμμέτοχα promissionis eius in Christo per Euangeliũ. Tum etiam in hac promissione, Ero Deus tuus, uitæ æternæ participationẽ ac ideo ueram in Christo communionem, per Ecclesiam palàm exhibendam, contineri. Ista si noueris, nunquam dices, neminem baptizari debere, qui nõ sit antea ab homine Dei uoluntatem doctus. Nec id quod in baptismate adultorum recte obseruatur, in uniuersum baptismati proprium facies, inferẽs ab eo quod est, πῆ, καὶ μὴ ἁπλῶς, τὸ ἁπλῶς.

Reddunt Reddit uero admodum solicitũ me, mi frater, cum hic locus epistolæ tuæ, tum quædam superius per te adducta. Facis baptisma eorum qui ab inquinamentis mundi iam fugerunt, peccatis penitus mortui sunt, uiuunt iustitiæ. Nam rem baptismi uis præsentem, & plenam adesse. Si ista, ita ut D. Paulus, loqueris, respiciens ad Christum, in quo iam ista perfecta nobis sunt, ei dum insiti sumus, etiamsi in nobis adhuc

huc caro aduersus spiritũ pugnet, bene habet, sicq; libenter tua interpretauero. Verum cum cogito in quos inciderint errores, qui initio infantium baptisma conuellere annisi sunt, quædã subit animum meum de te anxietas. Ex illis sanè minime pauci huc furoris eruperunt, ut dicerent se esse absq; omni peccato, & illud: Remitte nobis debita nostra, in oratione Dominica ad se non pertinere, hanc præcandi formã præscriptam Apostolis, nondum spiritu sancto perfectis, se consepultos Christo per baptisma in mortẽ, iam qui mortuus est, eum esse à peccato uiuificatũ, natum ex Deo, eoq; peccare non posse, crucifixisse carnem suam cum morbis & concupiscentijs. Neq; enim intelligere sustinent, ista in uno Christo, cui insiti & incorporati sumus, reipsa completa esse, & nobis ex diuina beneuolentia imputari, donec & in nobis compleantur. Quod tum fit, cũ corruptibile hoc nostrum corpus induerit

Primi hostes Pædobaptismi, dixerunt se absque peccato esse.

incorruptibilitatem, interea spũ Christi ad iustitiam sic agimur, ut peccatis nos addicere, & pleno animo peccare non possimus, obstante semine Dei q̃d in nobis est i. Ioan. iij. Sed qui peccati penitus purus sit, & in peccatum nunq̃ labatur, in hac uita nemo est.

Frater, Iustitia Christi uiget in Ecclesia, ab hac qui se subducunt, suam statuere solent, inde fit ut Christũ ipsum damnent, quod peccatores suscipiat, ipsi iusti, sicut gloriantur se non esse ut reliqui homines, ita Christo non habẽt opus, nec se unquam ei ut morbidi medico permittunt. Istud mali, si iam non totum tenet, plurimum tamen infestat eum, quo præceptore ualde timemus, hic tuam in fide Christi synceritatem, istud fermenti admisisse. Frater ne putes te unquam satis expensurum, satis crediturũ, certum istum sermonem, & dignum quem modis omnibus amplectamur, quod Christus Iesus uenit in mundũ, ut peccatores saluos faceret.

Post

Post hæc ita scribis, Postremo quod pædobaptismũ seminarium desolationis, ac defectiõis Ecclesiæ iudicamus, hæc ratio est. Verum Baptisma ueluti ostium fuit Ecclesiæ, quod etiam ueteres testantur: inter quos est Basilius, Angelomus, & Beda, &c. Nimirum neminem receperunt Apostoli, & ueteres in Ecclesiam, nisi per Baptismũ, hoc est, nisi qui sanam fidem confiteretur in Baptismo, diabolo, mundo, & pompis eius renunciaret. Atq; ita purificatus, sancto cœtui aggregaretur, unde etiam postea si nõ perseueraret in sancto præcepto, ut Petrus dicit, commode excommunicari potuit, quia datam in baptismo fidem non liberasset, atq; ita non intrabat in Ecclesiam, neq; recipiebatur, nisi quisque suo periculo. Porro postquam ita promiscue recepti sunt in Ecclesiam infantes, qui nihil scirent, factum est ut Baptismus ludibriũ factus sit, et perierit scientia Dei de terra, ut iam uix uestigium purę Ecclesię

in terra appareat. Hæc tua. Hic te ualde oro mi frater, cogites, à quonam sit nostri iustificatio & sanctificatio. Nunquid à Christo? Deinde cum Ecclesia ab Apostolis usq; baptizarit infantes, dices in hac usq; regnasse impietatem, & nullam unquam fuisse Ecclesiam? Scribis ueteribus Baptismū fuisse ceu ostium Ecclesiæ, Id adhuc est. At nos, ut Deus suo populo, hoc est, nobis, in Abraham promisit, & in Christo confirmauit, agnoscimus ad Ecclesiā sanctorum pertinere & infantes nostros. Talium est regnum Dei, inquit rex huius regni Christus, inq; huius testimonium oblatos infantes benedixit, & id cum singularis beneuolentię signo, acceptos in ulnas. Non igitur exclusis his, tantū horum abnegatione sui ipsorum similes, sed cum his, eos duntaxat adultos, qui hac ratione infantibus similes essent, ad regnū Dei pertinere pronunciauit.

Proinde si uerum est quod scribis, postquā

postquā ita promiscue recepti sunt in Ecclesiam infantes, qui nihil scirent, factum esse, ut Baptismus ludibrium factus sit, & perierit scientia Dei de terra, ut iam uix uestigium puræ Ecclesię in terra appareat, certe Dominus noster Iesus Christus huius tanti mali autor est, Apostoli, & omnis reliqua Ecclesia exceptū hoc ab ipso malum, per reliquas ætates prouexerunt. Nam promiscue infantes in regnū Dei ipse Dominus suscepit, Apostoli in nomē eius tinxerunt, & tingere docuerunt, idq; deinde ad hoc usque tempus Ecclesia obseruat. Vide quo ruas?

Sed te per Christum oro, dic quidnā omnino in baptismate paruulorum inest, q̄d uel tantillum ad hoc facere queat, ut Baptismus sit factus ludibriū, ut scientia Dei perierit de terra, nullum supersit uestigium puræ Ecclesiæ? Baptismate confertur communio Christi infantibus, est id ne tantorum malorū causa? Cur ergo Christus eandem in-

fantibus contulit imponendo manus?
Cur non etiam fecit circuncisionẽ ludibrium, & tum quoq; scientiã Dei aboleuit è terra, Ecclesiam disperdidit, q̃d circuncidebantur infantes? Cur nõ & Eucharistiã maiores gentiũ Christiani ludibrium fecerunt, qui hanc quoq; infantibus exhibuerunt, ut legis apud Cyprianũ, & Augustinum? Deinde quid illud adeo inculcas, qui nihil sciunt? Nostra ne nos scientia seruat, an unius Christi?

Sed uidetur tibi si purificati tantum Ecclesiæ aggregarentur, & quisq; suo periculo Ecclesiã intraret, possent commode excõmunicari, qui in sancto precepto non præseruarent, eo quod datã Ecclesiæ fidem in profitendo & renunciando mundo & diabolo, non liberarent. Obsecro te, primum considera quid tibi uelis, per hoc quod scribis Baptismate ante purificatos sancto coetui, olim aggregari solitos. Quid dicebat igitur Ananias Paulo, Surge frater &

Purificandi non purificati, baptizari debent.

ter & ablue peccata tua? Quid Paulus, quod Dominus Ecclesiam mundat lauacro aquæ per uerbum? Item, quod saluos nos faciat per lauacrum regenerationis? Frater, à Paulo, & reliquis canonicis scriptoribus, non ab istis αὐτοδιδάκτοις, & planè hæreticis, quasi hic uteremur preceptore usum te, discere debebas, ad quid sint nobis sacramenta instituta, Christum nobis, ut omne Euãgelium, exhibent, huius cõmunio Baptismate confertur, ut is nos suscipiat, non antea purificatos, sed suo spiritu purificandos, idq́ per omnẽ uitam nostram. Lauacrum est regenerationis & innouationis spiritus, cum ergo nihil amplius supererit in nobis uetustatis, nihil carnis, tum demum perfectum in nobis erit id, quod donatum est in Baptismate.

Iam quid quæso ex cõmunicationem impedit, quod infantibus Christi communionẽ ut ipse uoluit impartimus? Scilicet quia hanc nõ sua spõte illi reci

Excommunicatio, pædobaptismare non impeditur.

piunt, nō possunt ea damnari cum adulti iam id merentur, & hanc ultro reijciunt? uel putas iniuriam eis fieri, quod Christo consecrantur, anteq̄ ipsi apud se statuere possunt, Christo an diabolo uelint uiuere? Ita profecto uos subinde loquimini, ac si uero nostrum sit, Christo nos adijcere si libeat, si minus, diabolo, & non simus Christi quanti sumus, quia per eum ficti sumus. Filij nō est deliberare an patri suo uelit se morigerum præbere, uel minus, seruulo nō datur electio, ut Domino suo sit dicto audiens, uel alij, & nobis scilicet constituendum est, an uelimus nos addicere Deo, qui nos finxit, uel diabolo fictoris nostri aduersario?

Sed potest perfidiæ argui is, qui ipse fidem professus est, at munpo & Satanæ renūciauit. Potest. At quid iam ex hoc amplius apud eum efficias, si is nō sit natus ex Deo, si Chrī spiritu careat? Non potest autem etiam uerna perfidiæ argui, si Dominū suum fugiat, aut

sit ei

ſit ei parum dicto audiens, etiamſi ipſe ſe in ſeruitutē Domino illi nō addixerit ſuo arbitratu, ſed ſit ei ſeruus natus? Da pectus renatum, aures audiendi, hoc plus apud peccantem effeceris, q̃d illū monere potes, hoc ei diuinitus contigiſſe, ut natus ex ſanctis, Chriſto ſit oblatus, antequam hoc poſſet ſentire. Sin hoc pectus, & hæ aures defuerunt, quicquid pollicitus ſit, manebit quod eſt, mancipiū, & filius Satanæ, exprobes quæ uelis, & obiurges quibuſcunque libet.

Vis ſcire frater, quid fecerit, Baptiſma multis haberi ludibrium, quid ſcientiam Dei in terra imminuerit, Eccleſiam conſpurcarit? Contemptus uerbi Dei, humanorum commentorum præpoſtera admiratio, præsbyterorum, Eccleſiarum, frigus, & peruerſitas, hæc uero ut Dei ſcientiam, ita etiam ſacramentorū uerum uſum, Eccleſiæq́ ſynceritatem imminuerunt, nō tamen ſuſtulerunt penitus. Gratia Domino. Quid Eccleſiam, & Sacramenta conſpurcāt

Prædicemus nos Christum pure & digno zelo, ueraq́ꝫ spūs prudentia, in locooēs moneamus, qui Ecclesiā audire non sustinent excōmunicemus, nō temere tamē queq̄ reijciamus, totoq́ꝫ pectore ad promouendā Ecclesiæ unitatem incumbamus, summopere cauentes nobis, à malo hæreseωs, & fratrū fastidio, quo olim, & nunc Ecclesia misere discerpitur, & uidebimus sciētia Dei inundari terrā uelut mari, sacramenta suo numero haberi, Eccl'ię puritatē enitere, uereq́ꝫ regnū Christi amplificari.

Nemo Ecclesiam magis contaminat, quā qui hoc fieri dicūt, Pædobaptismo.

Querunt hodie multi Ecclesiā inquinari, & uastari, eo quod ꝓmiscue oēs infantes tingimus, hi ꝓfecto haud aliud faciunt, q̄ si quis domū suam ipse accendat, & postea quærat illam non extructā ex materia incōbustibili. Christi unius est, sanctos dare homines, huic infantes offerimus, ita ut ipse disertè præcepit. Id scilicet inquinat Ecclesiam, abolet è terra scientiam Dei? Quod aūt nobis tantopere placemus,

tam

tam p̃clara opera Dei in fratrib. cõtem-
nimus, q̃d à cõmunione eccl'ię nos sub-
ducimus, imo nullã uſpiam Eccl'iam
agnoſcimus, q̃d q̃tidie nouamus, q̃d ni
hil niſi nr̃a nobis arridẽt, id porro ędifi
cat Eccl'iam. O iudiciũ p̃poſterũ, o ni-
mis craſſum παραλόγισμον παρὰ τὸ μὴ αἴτιον
Iterum permittis tibi ſcribere. (τιον.
Neminẽ receperũt Ap'li, & ueteres in
Eccleſiam niſi per Baptiſmũ, hoc eſt,
niſi qui ſuam fidem confiteretur in Ba
ptiſmo, diabolo, mũdo, & pompis eius
renunciaret. Apoſtoli & ueteres nemi
nem quidẽ niſi per baptiſma receperũt
in Eccleſiam, at Baptiſma nemini ab
illis collatum eſſe, niſi ſanam doctrinã
confiteretur, mundo, diabolo & põpis
eius renũciaret, hoc uero tu ipſe falſum
eſſe noſti. Quid igit̃ id toties repetis?
Oro te iſthuc amplius ne facias, noſti
em̃ oẽm Eccl'iam ab Ap'lis uſq; indubi
tatũ habuiſſe, eum in Chriſtũ grauiter
peccare, qui à baptiſmate infantes reie-
ciſſet. Statis temporibus ueteres bapti

ſmum adminiſtrabãt, aderant ſemper adulti, qui ex Gentibus Eccl'ię accedebant, ad hos cum ſermo haberet̃, quid mirũ, ſi in eo ad rationẽ, qua illi baptizari debebant, om̃ia Patres attemperarẽt? Sic eſt Baſilij oratio, quã adducis, & aliorum Patrũ omniũ, in quibus de uera baptizandorum fide, de profeſſionis illorum & renunciationis certitudine, aut etiam præcedenti catechiſmo uerba faciũt. Ex his autem cum ſimul fateantur Apoſtolos ipſos, Eccleſię tradidiſſe, infantes quoq; in Chriſtum baptizandos, quis colligat illos iudicaſſe, ſolos confitẽtes, & renunciantes tingi debere, niſi qui ſit impudẽtiſſimus? Sic uero cum res habeat, frater, quid illos toties pro te adducis?

Bedæ mentionem facis, mirum aũt ſi nõ legeris quid ille in hunc locũ Marci ſcripſerit. Et ait illi propter hunc ſermonem uade: exijt dæmonium de filia tua. Propter humilem, inquit, matris fidelemq; ſermonem filiam deſeruit dæ

moniũ

monium. Vbi datur exemplū catechizandi & baptizandi infantes, quia uidelicet per fidem & confessionē parentum in baptismo liberantur à diabolo paruuli, qui necdum per se sapere, uel aliquid agere boni possunt, aut mali. Hæc ille. In his uero nemo putet hunc uirum Dei salutem liberorum merito adscripsisse parentum, nam nec matris suæ merito hæc, de qua Euāgelista hic memorat, filia, liberata fuit à dæmonio. Deus promisit sanctis suis, Ero & seminis uestri Deus, benefaciam uobis in mille generationes, his qui diligunt me. Huic promissioni cum fidē habent parentes, Deus facit eis, ut credūt, utq; promisit. Ita salutē accipiūt liberi, nō quidē nisi dono Dei, uno Chri merito & opere, sed quæ omia fidei donentur parentum. Et si parentes nihil credāt, sint hypocritæ, credit Ecclesia, cuius liberi pleniore iure sunt, q̄ parentū. Angelomū nō legi, sed q̄d uniuersa credidit Ecclesia, & semper, atq; ubiq; terra

rum, nemine unquam id non probante, obseruauit, equidem non dubito & hunc credidisse, atque obseruasse. Tu nunc uide, quàm agas synceriter in causa Dei. Patres cum laudas, simpliciores putant eos à te stare, & tu nosti diuersum uerum esse. Non sic, non sic, frater agũt, q habent causam bonã. Subijcis. Hęc mi Bucere, pauca de multis, & candide, & diserte rescribere tibi uolui, non solum ut nostram sententiam scires, etiam ut cum tuis diligenter excuteres, & iudicares. Possem utiq; locupletius tractasse, sed apud te nõ arbitrabar esse opus, maxime cum breui nostrã, de utroq; sacramento confessione, nondum elaboratam, ad uos simus missuri. Rogo te mi Bucere, ut pro gratia quæ data est tibi, omnia ad amussim scripturæ, & analogiam fidei in hac causa diligenter excutias. Pauca tua sunt si numeres, sed dispeream si quicquã possis adducere, quod in his quæ hic obiecisti, non contineatur.

tur. Tritus sum in hac dimicatione, noui arma uestra. Hæc sunt: Deest mandatum Christi, Is iussit docere, & baptizare: Qui crediderit, & baptizatus fuerit, hunc saluum fore pronunciauit. Apli, & maiorũ Gentiũ Patres baptizarunt credentes, fidemq́ professos. Baptismus est eorum, qui nouitatem uitæ amplexi sunt. Ecclesia confunditur, & inquinatur hœdis. Iam ostendi satis cõfirmate opinor, nobis esse mandatũ Christi, de baptizandis paruulis. Illa uero quæ legimus Matth. & Mar. ulti. adeo nõ excludere infantes à Baptismo, ut hoc ipso iussu Dñi, irrefragabiliter euincat, eos baptizandos esse. Nam cũ in fœdus suũ quicũq; prędicatũ Euangelion recepissent, admittere iussit, eo ipso & infantes eorum huius participes fecit, ita ut fœderis huius rationem omnis nobis scriptura exponit. Tum quæ scriptura Baptismo tribuit, omnia in infantibus quoq; nostris locũ habere, Idq; quod Apostoli, & prisci

sancti, adultos baptizarunt, haudquaquã euincere, nullos eos baptizasse infantes, aut non baptizandos censuisse. Ecclesiam deniqꝫ inquinari non posse, dum in eam recipiuntur, quos Dominus ipse recipere iussit. Ad hęc extare testes idoneos ac locupletes, ab Apostolis Ecclesiam hanc obseruationem accepisse, semperqꝫ hactenus religiose, & salubriter obseruasse.

Vnus superest locus D. Petri, quem obijcere soletis. Quod & nos antitypon, seruat, baptisma, nõ carnis depositio sordium, sed conscientiæ bonæ interrogatio erga Deum. Hinc colligitis interrogationem bonę conscientię, in qua & responsio & professio intelligatur, non esse infantium, ergo nec baptisma. Supra aũt diximus, Apl'os, & Patres quando de Baptismate uerba fecerunt, ubiqꝫ ad adultos, quę in adultorum Baptismate gerebant̃ & exponebantur, libenter memorasse. Ex his enĩ clarior & efficacior duci cum doctrina, tum ad-

1. Petri 3.

tum admonitio potuit. Nam in adulto rum baptiſmate maiore omnia ſolenni tate gerebãtur, & plenius totũ hoc myſteriũ explicabatur. Cum itaq; D. Petrus ſcriberet ad eos, qui omẽs in adulta ætate baptiſma recepiſſent, cœperãt enĩ tum primũ hoĩes Chr̃o baptiſmate initiari, q̃ cõueniſſet, nõ hac ratione Baptiſmi meminiſſe, q̃ illi, quibuſcũ agebat, baptizati erant? Hinc aũt qui cõſequitur, nõ eſſe Chriſti baptiſma, ubi q̃ baptizatur, nõ interrogatur, & ipſe reſpondet? Aut, Ap̃los, eos ſolos qui poſſent interrogari, & reſpondere, ac ideo nullos infantes, tinxiſſe? Et hic ergo, ut alibi, ab eo quod ſecundũ quid eſt, infertis id, quod ſimpliciter eſt. Nec ullũ à quoquã ueſtrũ argumẽtũ unquã uel audiui, uel legi, quo nõ admodũ manifeſte & craſſe paralogizetis. Crede ſiquidẽ mihi frater, quod petis ut tua excutiam, feci pridẽ, & nunc iterum, & feci perquã diligenter: nec tua ſolũ, ſed & quæ alij toto hoc octennio excogita-

runt, quæis à quo te cũm hic esses ueremur seductũ, summo studio congerit & inculcat, eadem identidem recinens, & uerbis quibus potes mutans. Ea emẽ est mendacij natura, ut dum nihil habet, in quo uere consistat, nusquã nõ tentet pedem figere. Tu mi frater, nostra quoq; excutere digneris, sitq; suspectum tibi, quod hic ab omĩbus sanctis dissentis, idq; adeo friuolis inductus commenticulis, planeq; puerilibus paralogismis, & sentis cum infelici omnium hæreticorum huius tempestatis colluuie. Qui cum sint infinitis erroribus conscissi & dissipati, in eo tamen omnes conspirant, ut damnato Baptismate puerorum, primum infantes Christo subducãt, mox etiam adultos, imo adultos primũ. Nam Ecclesię illos eripiũt, & ĩ opera sua fidere docẽt, si recte illorũ dogmata excutias. Inde pctm̃ originale negant, nostrarũ uiriũ faciunt, oblatam Christi gratiã amplecti, nosq; si denuo tincti annitamur, eo perue-

peruenire confirmant, ut nihil amplius peccemus, ita ut ipsi se in nulla omnino peccata incidere iactitant. Sed quid est impietatis, q̃ Satan Eccl'iam unq̃ infestauit, q̃d isti nõ reuocent, & augeant? Hi Christum Deũ, alij hoĩem, ex D. uirgine nostra carne assumpta, negant. Iudicium futurum, alij penitus tollunt, alij sic mitigant, ut tandem omnes felicitatem consequuturos affirment. Sũt qui nullam uspiam Ecclesiã agnoscãt, nullos in Domino fratres, dumq́ꝫ futuram Ecclesiam expectant, & expectare docent, se, & alios ab Eccl'iæ cõmunione subducũt. Sunt cõtra qui oĩes Iudęos, Turcas, & quicquid mortaliũ est, fratres, & in Christo haberi uelint. Hi magistratus in Eccl'iam recipi posse negant, alij nullos alios Eccl'ię Episcopos agnoscũt. Nec desunt q rescindãt cõnubia, ubi nõ est cõsensus furoris, q q̃cunq́ꝫ caro fertur, id licere iactitent, qui cædes ex paterna uoluntate, ut aiunt, admittere sibi permittant. Sed quid? in-

In quæ prolapsi sint, qui pædobaptismum impugnãt.

finita sunt ista portenta, & quotidie no
ua erumpunt. Non tenētur quidem sin
guli omnibus, dixi enim scissos inter se
& summe pugnātes. At hæc omīa iȷ no
bis proferunt, qui damnāt Baptismum
paruulorū, huiusq; causa, primū Eccle
siæ ualedixerunt. Et in eo omēs conspi
rant, ut quicquid est sanæ doctrinæ, id
importunissime infament, conspuant,
& conculcent, eiusq; administros por-
tentosis mendaciȷs & calūniȷs proscin-
dāt, & inuisos omībus faciant. Proinde
cū uideas quo miseros Satan præcipita
rit, qui obseruationē hanc ante te cōuel
lere conati sunt, profecto causæ pluri-
mum habes, ut attentissime hac in re ti
bi caueas. Proinde te per D. nostrū Ie-
sum Christū obtestor, antequā ullā ue-
stram confessionē ædas, expendas oīa
quam religiosissime. Occurrat & illud
tibi, An à uobis sermo Dei profectus
est, an in uos solos incidit? i. Cor. xiiiȷ.
Sequitur; Memini me olim in scriptis
tuis legere, te nondū inuenire rationē
institu-

instituendę Ecclesię, opinor si pędobaptismi rationem diligenter subducas, te inuenturū quid impediat. Equidem, mi frater, multa uideo incōmoda pędobaptismi, quæ in cōfessione nostra aperiemus. Fateor dum ex tanto dissidio in causa religionis, initio multę optimę mentes perplexę tenerentur, Et nobis se adiungerent, q̃s nihil, quàm uel iugi papistici molestia, uel studiū nouādi, permouebat, cumq; tantopere à papisticis Episcopis Euāgelio resisteretur, dispicere non potui, quo pacto Ecclesia restitui, & sancta rite interpolari & cōmunio, & disciplina posset. Quā adhuc hæretici sic remorant̄, ut nec hodie hac in re uoti compos factus sim. Et si Dn̄s pridem dederit rationē, si obedientia Euangelij satis obtineret, qua Ecclesię politia haud infeliciter instaurari posset. Hanc nimirū, quam attigi, si fidem in Christū nos, qui uerbi administri sumus, pure & ardenter prædicaremus, missis oībus, quæ ad rem non perti-

Qua ratione possit constitui Ecclesia.

nent, ex selectioribus sanctis constitui curaremus presbyteros, qui nobiscum Ecclesiæ gubernationi operã suam impenderent, & quicquid ad sanctã pædagogiam censuramq; pertinet, una instituerent, & administrarent, fraternã admonitionẽ nunquã nõ urgeremus, catechismos puerorũ, & omniũ rudiorũ summo studio adhiberemus. Deniq;, si tanti referre putamus professionem publicã, reuocaremusueterẽ illũ ritũ, de quo legis apud D. Hierony. contra Luciferianos, ut singuli coram Episcopis, postquã adoleuissent, & fidem satis edocti essent, profiterentũ, & impositis manibus ab Episcopo, quasi confirmarẽtur. His si bona fide incumberemus, nõ dubitarim, haud pœnitendam fore apud nos rempub. Christi. Abolitionẽ pædobaptismi, nõ tantũ huc nihil profuturam, sed summe obfuturã, certus sum in Dño, mi frater. Nõ potest siquidem hæc non esse contra Christũ communem nostrũ & nostrorũ seruatorẽ.

Rogas

Rogas iterum ne precipitem iudicium, neu sinam ullum affectũ dominari. Vere mi frater, si uspiam alibi, hic iudicium nõ præcipitaui, nec concessi affectibus, adeo profecto ut me Dei offensam incurrisse satis sciã, nimia hac in re socordia, & erga uere hæreticos, quia ingentem Dei zelum præ se ferebant, misericordia. Sed te inuicem obtestor, quod me mones, te ipsum monere nunquam desistas, qui ut iterum dicam, grauissimis Ecclesiæ hostibus, in hac causa te, contra uniuersam Dei Ecclesiã, ab Abraham usq; magno illo credentium patre, adiungis, idq; argumẽtis tam nihili, euentu tam infausto.

Pellificem illum Hoffman, hæreticum & sane pestilentem, ualde uellem & illic, & ubiq; ignotũ. Non ut ueteres illi hæretici cœleste aliqd corpus Christo affingit, sed ipsum uerbum Dei, in sua natura factũ hominem, nihil ex Diua uirgine assumpto, contendit, sicq; nec deum uerum, nec hoiem esse relin-

Hoffmanni cuiusdã pellificis furor

quit, Si em̄ uerbū in sua natura aliud factum est, quàm erat, mutatū est, & deus non est, Si ex D. uirgine nihil assumpsit, nō poterit esse fructus uētris eius, eoq́ꝫ nec lumborū Dauidis, aut semen Abrahæ, nō igitur is homo, per quem Deus salutē nobis promisit. Si non hic homo, nec alius. Nā de alio & nouo, q non sit ex semine Abrahę, nulla extat ꝓmissio. Ita cum naturā Dei, fecit mortis capacem, quē nobis relinqt Deū?

Deinde dogmatizat, oblatu Euangelij hoīes redimi à Christo, eoq́ꝫ oēs. Nam Euangeliū tandem omnibus semel offerri, ut uero hi illud recipiant, alij minus, liberi arbitrij esse. An non tollit hic cum electione, semel totū redemptionis nostræ opus? Addit ijs, q postquā ueritatem receperūt, scienter peccant, nullam superesse spem ueniæ. Deniqꝫ damnans dirissime pædobaptismū, etiam adultorū baptisma suspendit ad trienniū, ita & Christū ipsum, & omne id propter q̄d nobis Christus uenit,

nit, homo factus, nostræ salutis dispen
sationem, perniciosissimus hæreticus
funditus tollit. Et ne hoĩes hoc doceri,
& eius detegi tam pestilentes blasphe-
miæ facile queant, quotquot hodie Euan
gelium annunciant, Satanæ ministros
facit, & tam inauditis, tamq́ dire accu-
mulatis conuicijs obruit, ut dicas eum
ipsis furijs aliquãdiu operã dedisse. Su
mit sibi quoq; uim diuinandi, multaq́ hor
renda & seditiosa prædicit, sed in qui-
bus sæpe iam falsus deprehensus est.
Est uero tam impudens hic & perturba
tæ rationis, ut Senatui nr̃o nõ liqueat,
prudens uel imprudens furat.

Hæc omnia ex libris miseri hoĩs ipse
legere potes. Nam non solum hos tibi
adesse, illius discipuli gloriant̃, sed eti-
am, q̃d Christus auertat, probari, teq́
palàm ipsorũ dogmata iam illic profite
ri. Aliam mentẽ tibi esse tuæ præ se fe-
rũt literæ, quibus credere malo. Nam
& de nobis scimus, quàm gloriati sint
illic, quasi ipsorum blasphemias rece-

pissemus. Non potest aliud, qui est pater mendacij. Terruit tamen me quod scribis, te hanc quæstionem nondum audere attingere, & Hilarium in hac laborasse, te ista excussurum. Mi frater, nondum constat tibi, Dominum Iesum pro te carnem factum, idq́ꝫ ex diua uirgine Maria? Solet ne ludere nobiscum Deus in scripturis suis? Quid quæso est, esse fructum uentris, fructũ lumborum, nasci, & nasci ex uera matre, & Dñi genealogiam non ad Abraham tantum, sed Adam usque perduci? Nam Ioseph non fuisse patrem eius, scriptura diserte fatetur. Hilariũ uero tu ais hic laborasse. Bone deus, quàm necesse est orare nos, Ne inducas nos in tentationem. Tam diserte, tam clare, tam expresse hic sanctus uir, nullis nõ locis, Dñm nostrum carnem suam ex diua uirgine assumpsisse confitet̃.

Sub finem scribis, quod nos non parum recreauit, uos nondũ docere contra Baptismum paruulorum, nec eum

abroga

abrogaturos, nisi audito antea Ecclesiarum iudicio. Id facias, te per Dominum nostrum Iesum Christũ, per sanctam eius Ecclesiam, per om̃ia quæ tibi merito chara esse debent, oro, obsecro, obtestor. Sponsa Christi est Ecclesia, cui ministrandũ est religione summa. Væ illi, qui hanc temerare ausit.

Postremo hortaris, ut etiam si in uno & altero dogmate dissentiamus, uinculum charitatis ne rũpamus, sed iunctis operis, ueritatem quisq; pro se eruamus, & Ecclesiam in suum locum, in solidum ueritatis fundamentum restituamus. Hoc ultimum dum spectaueris & secutus fueris, mi frater, ut Ecclesiam, quæ aliud fundamentum habere non potest, quàm Christũ, ex hoc fundamento instaures, non conuellas, Dominum nostrum Iesum Christum unicum nostrum seruatorem prædicaueris, nec ullis, qui hunc pariter confitentur, sanctam societatem renunciaueris, me fratre uteris, ea tibi charitate

iuncto & addicto, ut te mihi iungi addi ciq̃ uelim. Sed mi frater uideo te nunc profecto grauiter tentari, huius te moneri à me oro fraterne feras, proinde da hoc Chr̃o Dño, da sanctæ eius sponsæ Ecclesiæ, da id Euangelio Christi, ne quid noues temere, ne putes te unũ ex ijs, quibus Dñs publicum in Ecclesia munus nunc dedit, uidere tantam in pędobaptismatę abominationem, in quo tota Ecclesia ab initio uidere sibi uisa est sanctificationem Christi. Fuit ex nostro ordine Vualtshudij, qui idem quod tu sentiebat, docere cœpit, & perdidit Ecclesiam suam, ut nũc pristina obtineant oĩa. Kutzius quidã iuuenis, qui literas degustauit, & haud maleuoli animi habebatur Vuormacię tentauit idem, in ipso autẽ conatu fractus est, & eo pacto diu eam urbem puriore uerbi Dei prædicatione sua impia audacia spoliauit. Postea ægre unus admissus est, qui Christũ ibi syncere adnunciat, cum antea ni fallor, quatuor fue-

fuerint, & iusta omniũ Christi admini stratio, cum nunc Papistæ omẽs parochias recuperarint. Pari euẽtu tentata hæc res est, & in Silesia ac Morauia, ibi non una tantum Ecclesia propter Pædobaptismũ misere perturbata, & idoneis ministris spoliata est. Aedificemus frater, ne destruamus. Discamus tandem, quæ sint cogitationes Satanę. Non imponãt tibi uel aliorũ, uel eius, quem forsan hic magistrũ habuisti, magnifica uerba. Transfigurat se Satan in angelũ lucis. Opus Christi destruere non leue negocium, artem id & conatus requirit non uulgares. Sed potuit Satan olim suos Aplos sic instruere, ut Christi Apostolis, & ipso Paulo sanctiores haberentur, & longe præferrentur, potest idem hodie. Atqui istos hypocritas, si tantum ad regulam charitatis, eam quam habemus i. Cor. xiij. adhibeas, nullo negocio deprehendas. Vale frater in Domino, is tibi suggerat in omnibus suam mentem. Hunc

ora pro me, & libere reſcribe, quicquid in me deſideraueris: Tantum ne properes nouare aliud, quàm uitam noſtram ad imaginem Chriſti.

Reſalutant te & tuos ſymmyſtæ.

Tuus M. Bucerus.

ARGENTORATI EX AEDIBVS
MATTHIAE APIARII
XV. Kalend. Ianuarij. M. D. XXXIII.

Errata.

In C primo, facie i. uersu antepenultimo, lege, uanitas.

In C iiij. fac. ij. uersu penult. aduersatur legi Dei, abolitioni studendum.

In C vij. fac. i. uer. viij. genuinæ sordes.

In D iij fac. i.. uer. ij. noluerit.

Eodem fac. ij. uer. xiiij. ea indicia.

In D iiij. fac. i. uer. antepenult. quis illud cum

In D v. fac. ij. uer. iiij. completéq; in eis.

In D vij. fac. i. uer. ix. præiudicium.

Eadem fac. uer. xviij. eoq;.

Eodem fo. fac. ij. uer. ij. aut aliquos.

In D viij. fac. i. uer. iij. iam fugisse.

Eodem, fac. ij. uer. xiiij. reddunt.

In E iiij. fac. ij. uer. xix. & mundo.

In E v. fac. i. uer. ij. Domino non.

Eadem facie, uersu ix. defuerint.

